Milieu in zicht

Een plan van aanpak voor de invoering van het Verdrag van Aarhus in de gemeente Veere

Milieu in zicht

Een plan van aanpak voor de invoering van het Verdrag van Aarhus in de gemeente Veere

Auteur: Mirjam de Vries

Opleiding: HBDO – AJZ
Instelling: BAZN *de bestuursacademie*
Studieonderdeel: Eindopdracht specialisatiejaar
Begeleider: Jan Vriens
Versie: Definitief
Datum van voltooiing: 14 mei 2008

Samenvatting

Het Verdrag van Aarhus (1998) regelt de rechten op toegang tot milieu-informatie voor het publiek. Als gevolg hiervan is vanaf 14 februari 2005 het wettelijk kader voor de openbaarheid van milieu-informatie gewijzigd. Deze bepalingen zijn in de Nederlandse wetgeving opgenomen in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en de Wet milieubeheer (Wm). Dit leidt voor bestuursorganen tot een aantal extra verplichtingen ten aanzien van de openbaarheid. Eén van de gevolgen is dat overheden vaker moeten gaan afwegen wanneer milieu-informatie openbaar moet worden. Verder wordt van overheden verwacht dat ze hun milieu-informatie ordenen en dat ze de informatie steeds meer actief openbaar maken. Bijvoorbeeld door het plaatsen van informatie op internet.

Vanwege de gewijzigde wetgeving op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie is niet meer inzichtelijk of de gemeente Veere op dit gebied helemaal aan haar wettelijke plicht voldoet. De centrale vraag in dit onderzoek is daarom:

Probleemstelling: Wat moet de gemeente Veere (eventueel) nog doen om aan de wettelijke eisen die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus te voldoen en welke ambitie is wenselijk voor de gemeente Veere op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie?

De meeste milieu-informatie wordt binnen de gemeente Veere digitaal opgeslagen. Veel beleidsstukken en de besluitenlijsten worden gepubliceerd op de eigen website. Een verzoek om milieu-informatie wordt volgens de wettelijke kaders afgehandeld.

Geconcludeerd kan worden dat de gemeente Veere voldoet aan de meeste en belangrijkste wettelijke verplichtingen op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie. Om volledig te voldoen aan de wettelijke eisen die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus moet de gemeente Veere in ieder geval nog:

Wettelijke eis:
- een milieuregister opstellen en publiceren
- het publiek informeren over de rechten op toegang tot milieu-informatie

Om in de toekomst te blijven voldoen:
- meer milieu-informatie digitaliseren
- digitale milieu-informatie archiveren
- actiever openbaar maken van milieu-informatie

Op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie moet een ambitieniveau bepaald worden door het college van burgemeester en wethouders. Geconcludeerd wordt dat het college van burgemeester en wethouders het beste in de vorm van een groeimodel kan kiezen voor ambitieniveau 4. Dit ambitieniveau spreekt een behoorlijke ambitie uit en is haalbaar.

Ambitieniveau 4:
- Digitaal publiceren milieuregister
- Digitaal ontsluiten statische milieu-informatie
- Digitaal ontsluiten wettelijke statusmeldingen milieuvergunningen/meldingen
- Digitaal ontsluiten bodeminformatie
- Digitaal ontsluiten milieuvergunningen

Aanbevolen wordt meer milieu-informatie te digitaliseren en digitale milieu-informatie te archiveren en ordenen met het oog op de actieve en systematische verspreiding. Er moet meer milieu-informatie actief openbaar gemaakt worden. Hiervoor zijn diverse landelijk lopende projecten waarbij aansluiting kan worden gezocht. Ook moeten burgers, bedrijven, toeristen en andere belangstellenden beter

worden geïnformeerd over de rechten die ze hebben op toegang tot milieu-informatie. Geadviseerd wordt het ambitieniveau voor actieve openbaarheid en deze aanbevelingen uit te voeren volgens de voorgestelde planning.

Voorwoord

Naar aanleiding van het Verdrag van Aarhus (1998) is het juridisch kader voor de openbaarheid van milieu-informatie gewijzigd. Dit plan van aanpak is bedoeld voor de gemeente Veere en is een onderzoek naar de consequenties naar aanleiding van het Verdrag van Aarhus voor die gemeente en een bijbehorend plan van aanpak.

Met dit onderzoek rond ik mijn Hogere Bestuursdienstopleiding specialisatie Algemeen Juridische Zaken aan de Bestuursacademie in Tilburg af. Van oktober 2007 tot en met mei 2008 heb ik onderzoek gedaan naar de consequenties naar aanleiding van het Verdrag van Aarhus voor de gemeente Veere.

Domburg, 14 mei 2008

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 6
1.1 Aanleiding ... 6
1.2 Probleemstelling ... 6
1.3 Doel ... 6
1.4 Afbakening ... 7
1.5 Profiel gemeente Veere ... 7
1.6 Leeswijzer ... 8
2 Methode ... 9
2.1 Fasen van onderzoek ... 9
2.2 Onderzoeksverantwoording ... 9
2.3 Stappenplan ... 10
3 Het verdrag van Aarhus ... 11
3.1 Totstandkoming ... 11
3.2 Implementatie in de Europese Unie ... 11
3.3 Implementatie in Nederland ... 13
4 Nederlandse regelgeving ... 15
4.1 Wetten ... 15
4.2 Definities ... 15
4.3 Ordening van milieu-informatie ... 17
4.4 Milieu-informatie op verzoek (passieve openbaarheid) ... 17
4.5 Actieve openbaarheid van milieu-informatie ... 18
4.6 Kwaliteit van informatie ... 20
4.7 Vergoedingenregime ... 20
4.8 Persoonsgegevens ... 20
4.9 Verstrekken van milieu-informatie in bijzondere situaties ... 21
4.10 Wob-verzoeken grootverbruikers ... 22
4.11 Jurisprudentie ... 22
5 Best practices ... 23
5.1 Gemeente Deventer, Milieuatlas ... 23
5.2 Gemeente Noordenveld, Aarhus-register ... 23
5.3 Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree Overflakkee, Digit@le omgeving ... 23
5.4 Gemeente Moerdijk, vergunningen op internet ... 24
5.5 Gemeente Heusden, vergunningen op internet ... 24
6 Ontwikkelingen ... 25
6.1 Omgevingsvergunning ... 25
6.2 Vergunningen op internet ... 25
6.3 VROM, Atlas leefomgeving ... 26
6.4 Onderzoek Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu ... 27
6.5 Onderzoek Aarhusgroep in 2007 ... 28
7 Praktijk in de gemeente Veere ... 29
7.1 Informatievoorziening ... 29
7.2 Ordening van milieu-informatie ... 29
7.3 Informatie op verzoek (passieve openbaarheid) ... 29
7.4 Actieve openbaarheid ... 30
7.5 Kaders en ambitie ... 30
8 Informatiebehoefte ... 33
8.1 Gebruik website ... 33
8.2 Informatiebehoefte burgers ... 35
9 Consequenties van het Verdrag van Aarhus voor Veere ... 37
10 Ambitieniveau actieve openbaarheid milieu-informatie ... 38
10.1 Mogelijke ambitieniveaus ... 38
10.2 Keuze voor een ambitieniveau ... 41

11 Conclusies **42**
12 Aanbevelingen **43**
13 Uitvoering **44**
Literatuurlijst **45**
Bijlage 1: Probleeminventarisatie **46**
Bijlage 2: Voorbeeld model milieuregister **47**
Bijlage 3: Procedure verzoek om milieu-informatie **49**
Bijlage 4: Overzicht weigeringsgronden WOB-verzoeken om milieu-informatie **51**
Bijlage 5: Score getoetste gemeenten Onderzoek Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu **53**
Bijlage 6: Inventarisatie aanwezige milieu-informatie binnen de gemeente Veere **54**
Bijlage 7: Statistieken website gemeente Veere **56**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Verdrag van Aarhus (1998) regelt de rechten op toegang tot milieu-informatie voor het publiek. Vanaf 14 februari 2005 moet meer milieu-informatie openbaar zijn. Deze bepalingen zijn in de Nederlandse wetgeving opgenomen in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en de Wet milieubeheer (Wm). Dit leidt voor bestuursorganen tot een aantal extra verplichtingen ten aanzien van de openbaarheid.

Eén van de gevolgen is dat overheden vaker moeten gaan afwegen wanneer milieu-informatie openbaar moet worden. Verder wordt van overheden verwacht dat ze hun milieu-informatie ordenen en dat ze de informatie steeds meer actief openbaar maken. Bijvoorbeeld door het plaatsen van informatie op internet.

Het doel van het verdrag is om het recht te beschermen 'van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn'. Hiervoor moet het recht op toegang tot informatie, inspraak bij de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden worden gewaarborgd.

1.2 Probleemstelling

Uiteraard wil de gemeente Veere voldoen aan de wettelijke eisen die haar als gemeente opgelegd worden. Vanwege de gewijzigde wetgeving op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie is niet meer inzichtelijk of de gemeente Veere op dit gebied helemaal aan haar wettelijke plicht voldoet. Ook gaat het Verdrag van Aarhus uit van een bepaalde mate van actieve openbaarheid van milieu-informatie, hier is echter ruimte om te bepalen hoe voortvarend men hierin wil en kan zijn. Voor het bepalen van de probleemstelling en deelvragen is gebruik gemaakt van een probleeminventarisatie. Zie hiervoor bijlage 1.

Probleemstelling: Wat moet de gemeente Veere (eventueel) nog doen om aan de wettelijke eisen die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus te voldoen en welke ambitie is wenselijk voor de gemeente Veere op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie?

De deelvragen die hieruit kunnen worden afgeleid en nodig zijn om tot een antwoord op deze probleemstelling te komen zijn als volgt gedefinieerd:

1. Wat zijn de wettelijke eisen waar op grond van het Verdrag van Aarhus aan moet worden voldaan?
2. Wat is de stand van zaken in Veere met betrekking tot (openbaarheid van) milieu-informatie?
3. Wat zijn de mogelijke ambitieniveaus op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie?
4. Wat moet de gemeente doen om uitvoering te geven aan de verschillende mogelijke ambitieniveaus op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie?

1.3 Doel

In deze opdracht wordt onderzocht wat de gemeente Veere nog moet doen om aan de wettelijke eisen op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie te voldoen en er wordt onderzocht welk ambitieniveau de voorkeur van de gemeente Veere verdient. Naar aanleiding van deze conclusies wordt een plan van aanpak voorgesteld voor de uitvoering hiervan.

Doelstelling: Het vaststellen en uitwerken van de eisen én het gewenste ambitieniveau voor de gemeente Veere naar aanleiding van het Verdrag van Aarhus in relatie tot het openbaar maken van milieu-informatie.

1.4 Afbakening

Dit onderzoek zal zich beperken tot milieu-informatie beheerd door gemeenten en in het bijzonder de gemeente Veere. Informatie beheerd door de gemeente Veere over andere onderwerpen wordt hierin niet betrokken. Ook andere (niet-milieugerelateerde) vergunningen worden over het algemeen niet meegenomen. Kanttekening hierbij is dat het in de toekomst wellicht wel gewenst is hier een verder verband te leggen. Dit in het kader van de Omgevingsvergunning die –volgens planning- op 1 januari 2009 in werking treedt.

Het onderzoek en begrip 'milieu-informatie' is veranderd door het verdrag. Het begrip is nu in artikel 19.1a van de Wm verankerd. Onder milieu-informatie wordt sinds 14 februari 2005 verstaan:

alle informatie, neergelegd in documenten, over:

a. de toestand van elementen van het milieu, zoals lucht en atmosfeer, water, bodem, land, landschap en natuurgebieden met inbegrip van vochtige biotopen, kust- en zeegebieden, biologische diversiteit en haar componenten, met inbegrip van genetisch gemodificeerde organismen, en de interactie tussen deze elementen;

b. factoren, zoals stoffen, energie, geluid, straling of afval, met inbegrip van radioactief afval, emissies, lozingen en ander vrijkomen van stoffen in het milieu die de onder a bedoelde elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten;

c. maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, zoals beleidsmaatregelen, wetgeving, plannen, programma's, milieuakkoorden en activiteiten die op de onder a en b bedoelde elementen en factoren van het milieu een uitwerking hebben of kunnen hebben, alsmede maatregelen of activiteiten ter bescherming van die elementen;

d. verslagen over de toepassing van de milieuwetgeving;

e. kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen die worden gebruikt in het kader van de onder c bedoelde maatregelen en activiteiten;

f. de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voorzover zij worden of kunnen worden aangetast door de onder a bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de onder b en c bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

1.5 Profiel gemeente Veere

De gemeente Veere is op 1 januari 1997 ontstaan door samenvoeging van de gemeenten Domburg, Mariekerke, Valkenisse, Veere en Westkapelle. De gemeente beslaat een groot deel van de Walcherse kust en het platteland en heeft een kustlijn van 34 km. Het hart van het gebied is overwegend agrarisch. De kustgebieden bestaan voornamelijk uit bossen, duinen en strand. De totale oppervlakte is 13.496 ha. De gemeente Veere heeft 13 kernen, het aantal inwoners bedraagt ca. 22.000. Jaarlijks zijn er bijna 4 miljoen toeristische overnachtingen. Eén van de belangrijkste economische pijlers van de gemeente is de recreatieve en toeristische bedrijfstak. Er zijn 25 campings, 52 hotels en ongeveer 3465 recreatieve woningen.

Bij de gemeente werken iets meer dan 200 mensen op ca. 180 fte's (=fulltime equivalent). Aan het hoofd van de organisatie staat een Managementteam met daaronder negen afdelingen te weten:

- Communicatie en Juridische Zaken (CJZ)
- Financiën
- Interne Dienstverlening en Automatisering (ID&A)
- Openbare Ruimte (OpRu)
- Personeel, Organisatie en Informatiebeleid (POI)
- Publiekszaken (PuZa)
- Veiligheid en Milieu (V&M)
- Welzijn
- Wonen, Werken en Recreatie (WWR)

Figuur 1: de dertien kernen van de gemeente Veere, bron: www.plattegronden.nl.

1.6 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit 13 hoofdstukken.

1. In hoofdstuk 1 wordt een inleiding gegeven.
2. In hoofdstuk 2 wordt beschreven op welke manier dit onderzoek is aangepakt en welke methode er is gebruikt voor het vinden van het antwoord op de probleemstelling.
3. Hoofdstuk 3 beschrijft het Verdrag van Aarhus en de totstandkoming hier van.
4. In hoofdstuk 4 wordt de Nederlandse regelgeving op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie besproken. Ook wordt aangegeven aan welke wettelijke eisen de gemeente moet voldoen.
5. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke best practises er zijn bij andere gemeenten.
6. Hoofdstuk 6 geeft aan welke belangrijke ontwikkelingen er spelen en laat conclusies zien van landelijke onderzoeken die op het gebied van toegang tot milieu-informatie door verschillende organisaties zijn uitgevoerd.
7. In hoofdstuk 7 is weergegeven wat het huidige niveau is van informatievoorziening in de gemeente Veere en welke plannen Veere heeft op dit gebied.
8. In hoofdstuk 8 wordt gekeken naar de informatiebehoefte van het publiek over het milieu.
9. Hoofdstuk 9 vergelijkt de theorie met de praktijk en laat zien wat de consequenties zijn van het Verdrag van Aarhus voor de gemeente Veere.
10. Hoofdstuk 10 geeft de mogelijke ambitieniveaus op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie aan.
11. In hoofdstuk 11 worden de conclusies uit dit onderzoek beschreven.
12. In hoofdstuk 12 worden er aanbevelingen gedaan.
13. In hoofdstuk 13 wordt een planning gegeven voor de uitvoering.

2 Methode

2.1 Fasen van onderzoek

Deskresearch
In de eerste fase wordt de nodige literatuur bestudeerd. Er wordt onder andere gekeken naar de relevante wetgeving. Tevens worden reeds geschreven documenten over dit onderwerp opgezocht en bestudeerd. Ik raadpleeg hiervoor met name het internet en ik ga op zoek naar vergelijkbare onderzoeken en praktijkvoorbeelden. Ik zal hiervoor zoeken in zoekmachines op basis van de zoektermen "verdrag van aarhus" en "openbaarheid milieu-informatie". Tevens zal ik zoekingangen kiezen via bekende organisaties zoals Vrom, Infomil en de VNG. Op deze manier is het zeker dat ik de belangrijkste publicaties op dit onderzoeksterrein vind.

Praktijkonderzoek
De huidige situatie in de gemeente Veere wordt in kaart gebracht, er wordt gekeken welke milieu-informatie aanwezig is en er wordt beschreven wat de gemeente Veere al heeft gedaan op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie. Interne documenten worden bekeken, er wordt gemeentebreed bij een aantal medewerkers informatie gevraagd en het gebruik van de eigen website en de informatie die hier op staat wordt bekeken.

Diagnosefase
In deze fase wordt de theorie vergeleken met de praktijk, aan de hand hiervan worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

Verslaglegging
Dit onderzoek resulteert in een plan van aanpak voor de gemeente Veere naar aanleiding van het Verdrag van Aarhus met hierin een advies voor een te kiezen ambitieniveau.

Het verdere verloop, wat buiten mijn opdracht voor de Bestuursacademie valt, is dat het plan van aanpak door het college zal worden vastgesteld, waarbij zij dus ook een principeambitieniveau voor de openbaarheid van informatie vaststelt op basis van het advies. Het plan van aanpak zal vervolgens ten uitvoer worden gebracht volgens planning. Het door het college vastgestelde principeambitieniveau zal in een vervolg document verder uitgewerkt worden, zodat dit ook tot uitvoering kan worden gebracht.

2.2 Onderzoeksverantwoording

Het is niet nodig veel nieuwe gegevens te verzamelen voor het beantwoorden van deze onderzoeksvraag. De meeste vragen kunnen met reeds bestaande informatie worden beantwoord. Wel moet de juiste informatie nog bij elkaar worden gezocht. Veel gegevens zijn al ergens verzameld en opgeslagen en er zijn vergelijkbare onderzoeken uitgevoerd. De inhoud van deze documenten wordt geanalyseerd. Het praktijkonderzoek zal met name bestaan uit het zoeken van interne documenten die bij dit onderwerp aansluiten en het op bepaalde punten vragen van verduidelijking hierover aan collega's. De beschrijving van de praktijksituatie zal veelal op basis van deze (interne) documenten en eigen constateringen zijn.

Bij het gebruiken van bestaande (externe) informatie wordt de kwaliteit en waarde ervan beoordeeld aan de hand van de volgende criteria :

a. Het doel waarvoor en de context waarin de gegevens zijn verzameld en rapporten zijn geschreven moet aansluiten bij het doel van het onderzoek;
b. De gegevens moeten van een recente datum zijn, tenzij er niets van een recente datum te vinden is;

c. Het document moet van voldoende kwaliteit zijn, bij voorkeur geschreven in opdracht van/door een betrouwbare of gerenommeerde bron en het moet duidelijk zijn hoe de auteur aan zijn conclusies komt.

2.3 Stappenplan

Het stroomdiagram in figuur 1 geeft aan op welke manier dit onderzoek is opgebouwd, welke elementen erbij worden betrokken en welke stappen er worden genomen om tot een antwoord op de probleemstelling te komen.

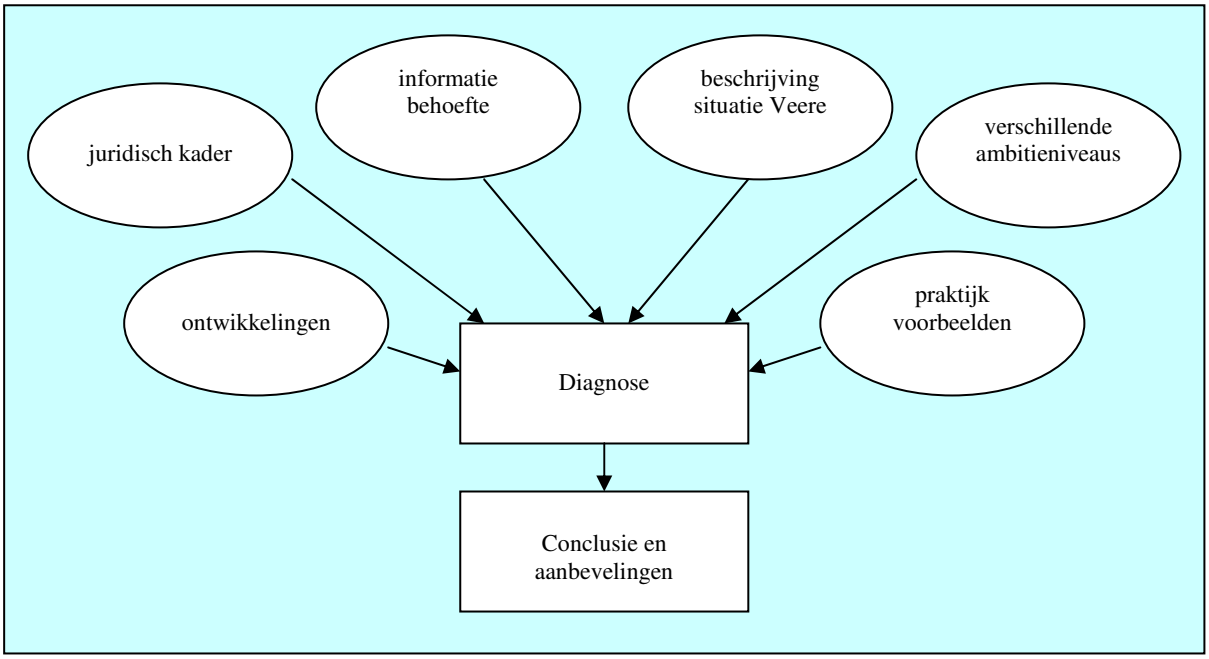

Figuur 2: stroomdiagram onderzoek

3 Het verdrag van Aarhus

3.1 Totstandkoming

Het verdrag van Aarhus regelt de rechten op toegang tot milieu-informatie voor het publiek, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Het is de uitwerking van de Verklaring van Rio de Janeiro die in juni 1992 is vastgesteld op de Verenigde Naties conferentie Milieu en Ontwikkeling in Rio de Janeiro. Deze Rio-Verklaring vermeldde al als beginsel 10 dat milieuproblemen het best worden aangepakt door deelname van alle betrokken burgers op het gepaste niveau. Deze bijeenkomst vond plaats in het kader van samenwerking tussen staten. Dergelijke bijeenkomsten leiden vaak tot het sluiten van verdragen, waardoor de samenwerking tussen de staten een georganiseerd karakter krijgt. Een verdrag is een overeenkomst tussen twee of meer staten.

Verklaring van Rio de Janeiro inzake Milieu en Ontwikkeling

beginsel 10
Vraagstukken op milieugebied worden het best aangepakt met deelneming van alle betrokken burgers op het relevante niveau. Op nationaal niveau dient elk individu passende toegang te hebben tot informatie betreffende het milieu die in bezit is van de overheid, waaronder informatie over gevaarlijke stoffen en activiteiten in hun leefomgeving, en de mogelijkheid te hebben deel te nemen aan besluitvormingsprocessen. Staten dienen de publieke bewustwording en deelneming te vergemakkelijken en te stimuleren door informatie op grote schaal beschikbaar te stellen. Effectieve toegang tot rechterlijke en administratieve procedures, waaronder herstel en verhaal, dient te worden verleend.

Op 17 januari 1996 werd door de Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UN/ECE) een ontwerpverdrag voorgesteld. Dit verdrag was in belangrijke mate geïnspireerd op de Europese richtlijn 90/313/EEG van 7 juni 1990 over de vrije toegang tot milieu-informatie. Eind maart 1998 werd over het ontwerpverdrag een akkoord bereikt.

Dit verdrag van Aarhus werd in de Deense stad Aarhus aangenomen op 25 juni 1998, ter gelegenheid van de vierde Europese ministeriële conferentie "milieu voor Europa" binnen de UN/ECE. Zowel de EU als de afzonderlijke lidstaten hebben het verdrag ondertekend, waardoor op beide niveaus wetgeving Aarhus-conform gemaakt moet worden. Het verdrag diende door de ondertekenende staten bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd te worden en treedt in werking op de negentigste dag na de datum dat de zestiende partij het verdrag heeft bekrachtigd. Het verdrag is uiteindelijk op 31 oktober 2001 in werking getreden.

Het doel van het verdrag van Aarhus is volgens artikel 1 van het verdrag het leveren van een bijdrage aan de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn.

Het verdrag van Aarhus rust op drie pijlers:
1. het recht op toegang tot milieu-informatie (1e pijler)
2. inspraak bij milieubesluitvorming (2e pijler)
3. toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (3e pijler)

3.2 Implementatie in de Europese Unie

De eerste pijler verleent het publiek het recht van toegang tot milieu-informatie en is ten uitvoer gelegd door Richtlijn 2003/4/EG inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie. De tweede pijler, die is omgezet via Richtlijn 2003/35/EG, verleent het publiek recht van inspraak in besluitvormingsprocessen inzake het milieu. De derde pijler tenslotte verleent het publiek toegang tot de rechter in milieuzaken.

Richtlijn 2003/4/EG inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie
In de Europese Unie schiep Richtlijn 90/313/EEG 'Richtlijn inzake de vrije toegang tot milieu-informatie' sinds 31 december 1992 al de verplichting (met bepaalde uitzonderingen) voor de overheidsinstellingen van de lidstaten, om de in hun bezit zijnde informatie op het gebied van het milieu beschikbaar te maken voor het publiek.

Richtlijn
Een richtlijn is een bindende instructie van de EU aan de lidstaten om hun nationale wetgeving aan te passen op de wijze zoals in de richtlijn is aangegeven. Bij een nationale richtlijn blijft de nationale wet bestaan. Deze nationale wet moet alleen worden gewijzigd in de zin die de richtlijn voorschrijft. Een richtlijn moet worden omgezet in nationaal recht (omzettingsplicht). Vindt de omzetting niet plaats, te laat plaats of plaats op onjuiste wijze, dan kan er sprake zijn van directe werking van de richtlijn.
Bron: Europees recht in kort bestek, Lauwaars en Timmermans, Kluwer, 2003

Richtlijn 90/313 had dan ook een belangrijke invloed op het gedeelte van het Verdrag van Aarhus dat over de toegang tot informatie gaat. Maar op sommige punten ging het Verdrag verder dan de bestaande EU-regelgeving.

Met het oog op de uitvoering van het Verdrag, en om te voorzien in de tekortkomingen die waren geconstateerd in het verslag over de ervaringen met Richtlijn 90/313, is in 2000 een voorstel voor een nieuwe Richtlijn ingediend. De ervaring had uitgewezen dat Richtlijn 90/313 had geleid tot een proces van openheid wat betreft de publieke toegang tot milieu-informatie. Hierop voortbouwend, en gezien de vooruitgang in de informatietechnologie, achtte de Commissie het wenselijk Richtlijn 90/313 te vervangen in plaats van te wijzigen, teneinde verbeterde minimumeisen en -voorwaarden voor het recht op toegang tot milieu-informatie voor de hele Gemeenschap te definiëren. [1]

Het verdrag van Aarhus heeft uiteindelijk geleid tot het vaststellen van de Europese richtlijn 2003/4/EG 'Richtlijn inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313'. Deze nieuwe richtlijn gaat nog een stap verder en beoogt dat milieu-informatie 'op de breedst mogelijke basis systematisch aan het publiek beschikbaar wordt gesteld en onder het publiek wordt verspreid.' De nieuwe Richtlijn legt ook de nadruk op de rol van informatietechnologie in het verbeteren van de toegang tot milieu-informatie.

De versie van Richtlijn 2003/4 waarover uiteindelijk een akkoord werd bereikt gaat in sommige opzichten wel verder dan het Aarhus-verdrag, met name door eisen te stellen aan de kwaliteit van de informatie. Ook werd het bereik van de Richtlijn uitgebreid: naast openbare organen vallen ook private instellingen die openbare taken vervullen (zoals energie- en waterbedrijven) eronder. [2]

De richtlijn is in werking getreden op 14 februari 2003 en uiterlijk op 14 februari 2005 moesten de lidstaten de Richtlijn omgezet hebben in nationale wetgeving. Daarnaast moeten de lidstaten uiterlijk op 14 februari 2009 aan de Europese Commissie rapporteren over hun ervaringen met de Richtlijn, aan de hand van een leidraad van de Commissie (artikel 9 Richtlijn 2003/4). De Commissie maakt op basis van de ervaringen een verslag, samen met herzieningsvoorstellen, rekening houdend met de ontwikkelingen op het gebied van computertelecommunicatie en/of elektronische technologieën.

Richtlijn 2003/35/EG tot voorziening in publieke inspraak met betrekking tot de opstelling van bepaalde plannen en programma's betreffende het milieu
Het verdrag van Aarhus heeft ook geleid tot het vaststellen van de Europese Richtlijn 2003/35/EG, deze gaat over inspraak van het publiek in de opstelling van bepaalde milieuplannen en -programma's. Inspraak kan zodoende gebruikt worden als instrument om een grotere betrokkenheid van het publiek bij de beleidsvorming te realiseren. Deze richtlijn is in werking getreden op 25 juni 2003. De lidstaten moesten uiterlijk op 25 juni 2005 aan deze richtlijn voldoen.

[1] www.eu-milieubeleid.nl
[2] www.eu-milieubeleid.nl

3.3 Implementatie in Nederland

Ten behoeve van de ratificatie in Nederland zijn op 30 september 2004 twee wetten aangenomen. Dit zijn de Goedkeuringswet (Stb. 2004, 518) en de Uitvoeringswet Verdrag van Aarhus (Stb. 2004, 519). Nederland heeft er voor gekozen om het verdrag te ratificeren vooruitlopend op de inwerkingtreding van de EG-richtlijnen ter implementatie van de eerste en tweede pijler van het verdrag. Om zo de Nederlandse belangen bij de verdere uitbouw van het verdrag en de daarmee samenhangende EG-regelgeving vroegtijdig en effectief te kunnen beschermen.

Goedkeuringswet
In de goedkeuringswet wordt het Verdrag van Aarhus goedgekeurd voor Nederland. Hiermee wordt voor Nederland voldaan aan de eis dat het verdrag door de ondertekenende staten bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd moet worden.

Uitvoeringswet
Deze wet wijzigt de Wet milieubeheer, de Wet openbaarheid van bestuur en een aantal andere wetten ter implementatie van het Verdrag van Aarhus. Met deze wet worden de noodzakelijke maatregelen genomen voor uitvoering van het Verdrag. Strikte implementatie van het Verdrag van Aarhus was de opzet; geen verdergaande wetswijzigingen dan internationaal vereist. De wet is in werking getreden op 14 februari 2005.

De uitvoeringswet wijzigt het nationale regime met betrekking tot toegang tot milieu-informatie door opname van een relativering van de uitzonderingsgrond voor wat betreft bedrijfs- en fabricagegegevens en door opname van absolute openbaarheid van emissiegegevens. Met betrekking tot de tweede pijler wordt voorzien in invoering van inspraak bij een beperkt aantal plannen en programma's. Ten behoeve van de derde pijler is wijziging van het Nederlandse recht niet noodzakelijk geacht, dit voldoet hier al aan.

Op hoofdlijnen houdt deze wet in:
a) Het verhogen van het algemene beschermingsniveau van de Wet openbaarheid van bestuur tot het niveau van het Verdrag. Enkele procedurele bepalingen van de Wet openbaarheid van bestuur zijn om die reden in algemene zin- dus niet alleen voor milieu-informatie – aangepast aan het Verdrag.
b) Enkele van de reeds bestaande algemene uitzonderingsgronden worden in de Wet openbaarheid van bestuur voor milieu-informatie gerelativeerd en worden in die wet enkele specifiek voor milieu-informatie geldende uitzonderingsgronden opgenomen.
c) Enkele specifiek voor milieu-informatie geldende materiële bepalingen worden opgenomen in hoofdstuk 19 van de Wet milieubeheer dat nu al bepalingen bevat over openbaarheid.

Implementatiewet EG-richtlijnen eerste en tweede pijler Verdrag van Aarhus
Nederland heeft er voor gekozen om het Verdrag van Aarhus te ratificeren vooruitlopend op de inwerkingtreding van de betreffende EG-richtlijnen om zo de Nederlandse belangen bij verdere uitbouw van het Verdrag van Aarhus en de daarmee samenhangende EG-regelgeving vroegtijdig en effectief te kunnen beschermen. De uiteindelijk vastgestelde EG-richtlijnen bleken echter een beperkt aantal aanvullende verplichtingen te bevatten ten opzichte van het Verdrag van Aarhus. Daarom is de Implementatiewet EG-richtlijnen eerste en tweede pijler Verdrag van Aarhus aangenomen.

De Implementatiewet EG-richtlijnen eerste en tweede pijler Verdrag van Aarhus wijzigt de Wet milieubeheer, de Wet openbaarheid van bestuur en de Archiefwet en scherpt daarmee het Aarhus-regime nog op een paar punten aan. Deze wet implementeert dus de Richtlijn 2003/4/EG inzake de toegang van het publiek tot milieu en Richtlijn 2003/35/EG tot voorziening in publieke inspraak met betrekking tot de opstelling van bepaalde plannen en programma's betreffende het milieu. Deze wet is een aanvulling op de reeds in de Wet uitvoering Verdrag van Aarhus genomen maatregelen (Uitvoeringswet). De wet is in werking getreden op 8 juli 2005.

Op hoofdlijnen houdt deze wet in[3]:

a) De definitie van "milieu-informatie" wordt uitgebreid. Hierdoor worden natuur- en kustgebieden, voortgangsverslagen over de toepassing van milieuwetgeving alsook de verontreiniging van de voedselketen expliciet onder die definitie gebracht.
b) Bij de toegang tot milieu-informatie moet rekening worden gehouden met de voorkeur van de verzoeker wat betreft de vorm van de informatieverschaffing.
c) De openbaarheid van emissiegegevens bij toepassing van de uitzonderingsgrond inzake bedrijfs- en fabricagegegevens wordt door de EG-richtlijn toegang tot milieu-informatie verbreed tot een specifiek aantal andere gronden:
   - het vertrouwelijk karakter van handelen van overheidsinstanties;
   - de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens;
   - vrijwillig verstrekte informatie en de bescherming van het milieu.
d) Introductie van enkele bepalingen omtrent kwaliteit van milieu-informatie.

[3] Bron: www.eerstekamer.nl

4 Nederlandse regelgeving

4.1 Wetten

Bij de openbaarheid van milieu-informatie zijn de volgende nationale wetten betrokken:
a) De Wet openbaarheid van bestuur (Wob)
b) De Wet milieubeheer (Wm)
c) De Algemene wet bestuursrecht (Awb)
d) De Auteurswet (Aw)
e) De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)
f) De Archiefwet 1995
g) De Gemeentewet

De Wob, de Wm en de Awb zijn de basis voor het verdrag van Aarhus. De eisen uit het verdrag zijn met name in deze wetten verwerkt. De Awb heeft als uitgangspunt dat informatie "openbaar is, tenzij..".

De Aw heeft tot doel de maker van documenten te beschermen tegen ongeoorloofde vermenigvuldiging/verspreiding. Hier kan een conflict ontstaan tussen enerzijds het belang van openbaarmaking van bepaalde documenten en anderzijds het belang van de maker van deze documenten. De Aw staat niet in de weg aan de passieve of actieve openbaarheid van auteursrechtelijk beschermde documenten. Het is wel wenselijk bij de (electronische)verstrekking/publicatie van dergelijke documenten de ontvanger erop te attenderen dat de documenten auteursrechtelijk zijn beschermd en aan te geven wat de consequenties hiervan zijn.

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geeft regels voor een zorgvuldige omgang met en verwerking van persoonsgegevens. De Archiefwet 1995 is uit het oogpunt van openbaarheid van milieu-informatie een belangrijke wet met een algemene strekking. De Archiefwet schrijft voor hoe de overheid moet omgaan met gegevens die door haar zijn opgemaakt en ontvangen. Artikel 60 lid 3 van de Gemeentewet verplicht het dagelijks bestuur om de besluitenlijst van haar vergaderingen openbaar te maken. Dit geldt niet indien openbaarmaking in strijd is met het openbaar belang of als er reden is voor het opleggen van geheimhouding.

4.2 Definities

Definitie van milieu-informatie

Het begrip 'milieu-informatie' is veranderd door het verdrag en is nu in artikel 19.1a lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) verankerd. Het begrip is uitgebreid en meer gespecificeerd, zo worden natuur- en kustgebieden, voortgangsverslagen over de toepassing van milieuwetgeving alsook de verontreiniging van de voedselketen expliciet onder die definitie gebracht[4]. De definitie van milieu-informatie in artikel 19.1a Wm vervangt de oude definitie van milieu-informatie uit de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Onder milieu-informatie wordt sinds 14 februari 2005 verstaan:

Wet Milieubeheer

Artikel 19.1a
In dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder milieu-informatie: alle informatie, neergelegd in documenten, over:

a. de toestand van elementen van het milieu, zoals lucht en atmosfeer, water, bodem, land, landschap en natuurgebieden met inbegrip van vochtige biotopen, kust- en zeegebieden, biologische diversiteit en haar componenten, met inbegrip van genetisch gemodificeerde organismen, en de interactie tussen deze elementen;

[4] Memorie van toelichting Wet uitvoering Verdrag van Aarhus, Tweede Kamer, vergaderjaar 2004/2005, 29 877 nr. 3

b. factoren, zoals stoffen, energie, geluid, straling of afval, met inbegrip van radioactief afval, emissies, lozingen en ander vrijkomen van stoffen in het milieu die de onder a bedoelde elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten;
c. maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, zoals beleidsmaatregelen, wetgeving, plannen, programma's, milieuakkoorden en activiteiten die op de onder a en b bedoelde elementen en factoren van het milieu een uitwerking hebben of kunnen hebben, alsmede maatregelen of activiteiten ter bescherming van die elementen;
d. verslagen over de toepassing van de milieuwetgeving;
e. kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen die worden gebruikt in het kader van de onder c bedoelde maatregelen en activiteiten;
f. de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voorzover zij worden of kunnen worden aangetast door de onder a bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de onder b en c bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Het begrip 'documenten' moet ruim worden opgevat: het gaat om alle informatie in geschreven, visuele, auditieve, elektronische of enige andere materiële vorm. Dit komt overeen met de uitleg van het begrip 'documenten' zoals dat in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur wordt gehanteerd.

Het is bij de uitleg van artikel 19.1a, eerste lid, van de Wet milieubeheer niet relevant of de activiteiten of maatregelen onderdeel vormen van een proces van milieubesluitvorming; bepalend is of de activiteiten of maatregelen het milieu (kunnen) aantasten of beschermen. Er moet dus een band met het milieu zijn. Dit kader is complexer van aard dan voorheen.

De Memorie van toelichting horende bij de wijziging van de Wm, de Wob en enige andere wetten (Wet uitvoering Verdrag van Aarhus, Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 835, nr. 3) geeft een aantal voorbeelden:
a) een bij een bestuursorgaan berustend onderzoeksrapport naar de invloed van luchtverontreiniging op de gezondheid van inwoners van een bepaald geïndustrialiseerd gebied valt onder milieu-informatie;
b) informatie over de aantasting van monumenten door verlaging van het grondwaterpeil zal als milieu-informatie aangemerkt moeten worden;
c) een verzoek om informatie over het aantal besluiten tot aanwijzing van monumenten in een bepaald jaar daarentegen zal in beginsel geen milieu-informatie betreffen.

Indien er geen sprake is van milieu-informatie geldt het reguliere Wob-kader. Door de uitgebreidere definitie zullen er meer Wob-verzoeken betrekking hebben op milieu-informatie. Meer verzoeken zullen dus moeten worden afgehandeld volgens het specifieke kader.

<u>Definitie overheidsinstantie</u>
Volgens artikel 3, lid 1 Wob kunnen verzoeken om toegang tot milieu-informatie ook worden gericht aan onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instellingen, diensten of bedrijven. In de jurisprudentie vanuit de Wob volgt dat sprake moet zijn van een aanzienlijke invloed van een bestuursorgaan op de betreffende instelling, dienst of bedrijf. In de context van de richtlijn en het verdrag moet deze jurisprudentie echter voor milieu-informatie juist ruim worden uitgelegd, waardoor rekening moet worden gehouden met alle vormen van overwegende overheidsinvloed, ongeacht de verschijningsvorm die de verantwoordelijkheidsrelatie heeft. Hierop is de Wob aangepast.

Nu kunnen ook natuurlijke of rechtspersonen die onder toezicht van een overheidsinstantie belast zijn met openbare verantwoordelijkheden of functies of openbare diensten verlenen met betrekking tot het milieu, geconfronteerd worden met de passieve openbaarheid. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het KNMI, regionale milieudiensten, waterbedrijven, afvalverwerkers en advies- en onderzoeksbureaus die voor de overheid werken op het terrein van de milieuzorg.

4.3 Ordening van milieu-informatie

Milieu-informatie moet geordend worden met het oog op de actieve en systematische verspreiding. De manier waarop informatie geordend is en bewaard wordt, wordt steeds belangrijker met het oog op de toegankelijkheid van de milieu-informatie.

De Europese richtlijn 2003/4/EG kent verschillende bepalingen die bedoeld zijn om de toegang tot de milieu-informatie voor het publiek zo eenvoudig mogelijk te maken. De bepalingen gaan over de manier van opslaan en beheren van de informatie, de wijze van ordenen, het maken van lijsten met daarop gegevens over de aanwezige informatie en lijsten met instanties die voor of namens de overheid de informatie beheren.

Een register dient als instrument om het publiek op de hoogte te brengen van de milieu-informatie waarover bestuursorganen beschikken of die voor bestuursorganen wordt beheerd. Met het register geven bestuursorganen aan welke milieu-informatie het publiek waar kan vinden en in welke vorm de informatie beschikbaar is. De lijsten moeten ook inzicht geven in de instellingen, diensten of bedrijven (natuurlijke of rechtspersonen) die onder het toezicht van een bestuursorgaan taken hebben of diensten verlenen op milieugebied en daarom over milieu-informatie beschikken. Uitgangspunt voor het opstellen van het register is de definitie van de term 'milieu-informatie'. Tegelijkertijd met het opstellen van het register zal de eigen milieu-informatie worden geordend. In bijlage 2 is een voorbeeld modelregister[5] weergegeven.

Onderwerp EU-richtlijnen/ eisen	Nederlandse regelgeving
❑ Ordenen van milieu-informatie met het oog op een actieve en systematische verspreiding onder het publiek	➢ Verschillende algemene en specifieke wettelijke voorzieningen. Onder andere: ➢ Art. 3 Archiefwet 1995 ➢ Art. 3:2 Awb (actieve kennisvergaring) ➢ Art. 3:46 Awb (motiveringsplicht vergt actuele en relevante kennis) ➢ Hoofdstuk 4 Wm (milieu plannen)
❑ Bewaren van milieu-informatie in elektronische vorm vanaf 14 februari 2003	➢ Art. 3 Archiefwet 1995 ➢ Daarnaast wordt de ontwikkeling van elektronische databanken gestimuleerd door daarop gericht kabinetsbeleid

4.4 Milieu-informatie op verzoek (passieve openbaarheid)

Een overheidsinstantie moet op verzoek van elke aanvrager milieu-informatie verstrekken, zonder dat daarvoor een belang hoeft te worden aangevoerd. Het procedurele en inhoudelijke kader voor het behandelen van een verzoek om milieu-informatie is de Wob. Een overzichtsschema[6] van de procedure is weergegeven in bijlage 3.

Ook het afwegingskader voor de openbaarheid van milieu-informatie is veranderd door het Verdrag. Overheden moeten vaker gaan afwegen wanneer milieu-informatie openbaar moet worden gemaakt, omdat enkele absolute weigeringsgronden (op basis van deze weigeringsgronden wordt altijd geweigerd) uit de Wob zijn vervangen door relatieve weigeringsgronden (het belang bij openbaarmaking afwegen tegen de betreffende weigeringsgrond en dit motiveren). Een overzicht[7] van (de wijziging van) de weigeringsgronden is weergegeven in bijlage 4.

[5] www.infomil.nl
[6] www.infomil.nl
[7] Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Onderwerp EU-richtlijnen/ eisen	Nederlandse regelgeving
❑ De beslissing bij alle Wob-verzoeken moet in principe binnen 2 weken plaats vinden (verlenging met 2 weken mogelijk).	➢ Art. 6 lid 1 Wob
❑ De informatie bij alle Wob-verzoeken moet in principe binnen 4 weken worden geleverd (verlenging met 4 weken mogelijk).	➢ Art. 6 lid 2 Wob
❑ De verzoeker hoeft geen belang te hebben bij een Wob-verzoek.	➢ Art. 3 lid 3 Wob
❑ De gemeente is bij alle Wob-verzoeken verplicht de verzoeker behulpzaam te zijn bij het nader preciseren van het verzoek.	➢ Art. 4:5 Awb ➢ Art. 3 lid 4 Wob
❑ De gemeente is bij alle Wob-verzoeken in beginsel verplicht de informatie in een door de verzoeker gewenste vorm te leveren. Milieu-informatie moet vanaf 2003 digitaal worden verstrekt als men daar om vraagt.	➢ Art. 7 lid 2 Wob
❑ De milieu-informatie moet zoveel mogelijk, actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar zijn om de kwaliteit ervan te waarborgen.	➢ Art. 2 lid 2 Wob
❑ Voor Wob-verzoeken om milieu-informatie geldt een specifiek kader van uitzonderingsgronden.	➢ Art. 10 Wob
❑ De openbaarheid van emissiegegevens is in het bijzonder gegarandeerd.	➢ Art. 10 lid 4 Wob
❑ De beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage (wegens dreiging van terreur) en de bescherming van het milieu zijn twee nieuwe uitzonderingsgronden bij Wob-verzoeken om milieu-informatie.	➢ Art. 10 lid 7 Wob

4.5 Actieve openbaarheid van milieu-informatie

Actieve openbaarheid betreft de plicht voor bestuursorganen om uit eigen beweging milieu-informatie te verstrekken aan derden. Het uit eigen beweging verschaffen van informatie over het gevoerde beleid was een al bestaande verplichting in de Nederlandse wetgeving. Op grond van artikel 8 Wet openbaarheid van bestuur (verder Wob) moest het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aanging al, uit eigen beweging, informatie over het beleid verschaffen, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering, en het bestuursorgaan moest dit doen zodra dat in het belang was van een goede en democratische bestuursvoering.

Met de invoering van de Richtlijn en het Verdrag van Aarhus is een nieuw artikel 19.1 c in de Wet milieubeheer opgenomen:

Wet milieubeheer

Artikel 19.1c
Onverminderd artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur verstrekt een bestuursorgaan uit eigen beweging informatie over de openbare verantwoordelijkheden en functies die het heeft alsmede de openbare diensten die het verleent met betrekking tot het milieu.

Ter concretisering van de genoemde brede verplichtingen van de Wob en de Wm geeft de richtlijn aan welke milieu-informatie ten minste op passende wijze moet worden bijgewerkt, beschikbaar gesteld en verspreid:

a. teksten van internationale verdragen, conventies of overeenkomsten en van communautaire, nationale, regionale of lokale wetgeving inzake of in verband met het milieu;

b. beleidsmaatregelen, plannen en programma's in verband met het milieu;
c. voortgangsverslagen inzake de uitvoering van de onder a) en b) genoemde onderwerpen indien die door overheidsinstanties zijn opgesteld, of in elektronische vorm worden beheerd;
d. verslagen over de toestand van het milieu; vierjaarlijkse verslagen met informatie over de kwaliteit van en de druk op het milieu in vierjaarlijkse nationale, en waar passend regionale of lokale verslagen;
e. gegevens of samenvattingen van gegevens afkomstig van het monitoren van activiteiten die gevolgen voor het milieu hebben of waarschijnlijk zullen hebben;
f. vergunningen die belangrijke gevolgen hebben voor het milieu, alsmede milieuakkoorden of een verwijzing naar de plaats waar de informatie kan worden opgevraagd of gevonden in het kader van artikel 3 (= informatie op verzoek);
g. milieueffectbeoordelingen en risicobeoordelingen, die verband houden met de toestand van elementen van het milieu, zoals lucht en atmosfeer, water, bodem, land, landschap en natuurgebieden met inbegrip van vochtige biotopen, kust- en zeegebieden, biologische diversiteit en haar componenten, met inbegrip van genetisch gemodificeerde organismen, en de interactie tussen deze elementen, of een verwijzing naar de plaats waar de informatie kan worden opgevraagd of gevonden in het kader van artikel 3 (= informatie op verzoek).

Zoals gezegd moet milieu-informatie geordend worden met het oog op de actieve en systematische verspreiding. De milieu-informatie die elektronisch actief openbaar wordt gemaakt hoeft geen informatie te bevatten die vóór de inwerkingtreding van Richtlijn 2003/4/EG is verzameld dus vóór 14 februari 2003, tenzij deze al in elektronische vorm beschikbaar is.

De milieu-informatie moet *geleidelijk beschikbaar komen* in elektronische gegevensbanken die voor het publiek makkelijk toegankelijk zijn via openbare telecommunicatienetwerken. Geleidelijk is een rekbaar begrip, waarbij voor ogen moet worden gehouden dat de ontwikkeling naar het elektronisch beschikbaar stellen van milieu-informatie al in volle gang en dus onvermijdelijk is[8]. Hier dient de gemeente te kiezen voor een ambitieniveau. Dit ambitieniveau is mede bepalend voor het tempo van het elektronisch beschikbaar komen van informatie.

Onderwerp EU-richtlijnen/ eisen	**Nederlandse regelgeving**
❑ Overheden moeten milieu-informatie geleidelijk beschikbaar stellen in elektronische gegevensbanken, die voor het publiek gemakkelijk toegankelijk zijn via openbare communicatienetwerken.	➢ De ontwikkeling van elektronische databanken wordt gestimuleerd door daarop gericht kabinetsbeleid.
❑ Praktische regelingen treffen om te garanderen dat het recht op toegang tot milieu-informatie daadwerkelijk kan worden uitgeoefend, zoals: ▪ het benoemen van voorlichtingsambtenaren ▪ het opzetten en onderhouden van voorzieningen om de gevraagde informatie te onderzoeken ▪ het voorhanden zijn van registers of lijsten van de milieu-informatie waarover de gemeente beschikt, met duidelijke gegevens over de plaats waar deze informatie te vinden is.	➢ Art. 8 Wob ➢ Art. 3 Archiefwet 1995
❑ Het publiek informeren over deze rechten op toegang tot milieu-informatie.	➢ Art. 8 Wob

[8] www.infomil.nl

4.6 Kwaliteit van informatie

De richtlijnen stellen ook eisen aan de kwaliteit van milieu-informatie. De door de overheid zelf of de op hun verzoek samengestelde informatie dient zoveel mogelijk actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar te zijn. Ook moet zo nodig en indien de informatie voorhanden is, aan worden gegeven welke meetmethodes zijn gebruikt bij het samenstellen van de informatie of verwijzen naar een gebruikte standaardprocedure.

Onderwerp EU-richtlijnen/ eisen	Nederlandse regelgeving
❑ Zorgplicht voor kwaliteit milieu-informatie	➢ Art. 2 Wob ➢ Art. 3:2 Awb (zorgvuldige besluitvorming)
❑ Aangeven welke meetmethodes zijn gebruikt bij het samenstellen van de informatie, inclusief de methodes voor analysering, monstername en voorbehandeling van de monsters, of verwijzen naar een gebruikte standaardprocedure.	➢ Art. 7 lid 3 Wob ➢ Art. 3:2 Awb (zorgvuldige besluitvorming)

4.7 Vergoedingenregime

Het ter plaatse raadplegen van informatie is altijd kosteloos. Overheidsinstanties kunnen een vergoeding vragen voor het verstrekken van milieu-informatie, maar die vergoeding moet redelijk zijn. Dit houdt in dat de vergoeding in principe de werkelijk gemaakte kosten van het produceren van het materiaal in kwestie niet te boven mag gaan. In bijzondere gevallen, wanneer overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen op commerciële basis, kan in bepaalde gevallen ook een commercieel tarief worden gerekend.

4.8 Persoonsgegevens

In artikel 8 van de Wbp is een uitputtende opsomming gegeven van de gronden waarop verwerking van persoonsgegevens mag plaatsvinden. Gegevens over organisaties, zoals bedrijven of stichtingen zijn geen persoonsgegevens in de zin van de Wbp. De wet is wel weer van toepassing op bedrijven als het gegeven herleidbaar is naar een persoon, zoals bij een éénmanszaak, of als het over de individuele bestuurders gaat van een onderneming of stichting.

Op dit moment is er landelijk een discussie gaande of het wel is toegestaan dat gemeenten vergunningen, inclusief (bijzondere) persoonsgegevens actief op internet plaatsen. Hoewel het kabinetsbeleid en het ministerie van VROM overheden aanspoort om aanvragen en beschikkingen actief openbaar te maken via internet, zijn er ook geluiden van het College Bescherming Persoonsgegevens dat hier heel terughoudend mee om gegaan moet worden.

Als het gegevens van een aanvrager van bijvoorbeeld een vergunning betreft, kan dit verbod worden weggenomen door een ondubbelzinnig toestemmingssysteem in te stellen. Dit kan door opname van een zinsnede in een aanvraagformulier.

PRIVACY > Gemeenten moeten stoppen met het publiceren van de personalia van de aanvragers van bouwvergunningen, maant het College Bescherming Persoonsgegevens. Nijmegen paste de werkwijze inmiddels aan.

Voortaan vragen om toestemming voor publicatie gegevens op internet

Nijmegen gaat aanvragers van een bouwvergunning voortaan met een extra formulier vragen of zij akkoord gaan met de publicatie van hun persoonsgegevens op internet.
Dat is een gevolg van een brief die het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) stuurde aan Nijmegen. Daarin maant het CBP Nijmegen te stoppen met het publiceren op internet van personalia van de aanvragers van bouwvergunningen. Nijmegen, dat van het CBP tot afgelopen maandag de tijd kreeg om de werkwijze aan te passen, publiceert op internet ook de aanvragen van milieuvergunningen.
Volgens het CBP is het onrechtmatig om naam, adres, telefoon- en faxnummer, e-mailadres en de handtekening van de aanvrager te publiceren, alsmede de gegevens over en de kosten van de geplande verbouwing.
De Wet openbaarheid bestuur schrijft nergens voor dat deze persoonsgegevens openbaar moeten zijn.
Via de op internet gepubliceerde aanvragen kun je met een paar muisklikken opmaken wie zijn huis heeft laten (ver)bouwen en welk bedrag de aannemer in de offerte heeft opgenomen. Ook zijn gegevens als telefoonnnummers makkelijk te achterhalen.
Nijmegen zag het als een service dat de betrokkenen via internet een bouwdossier kunnen raadplegen, zegt woordvoerder Marij Delissen. 'Wat we met de informatie uit de oudere aanvragen moeten doen, bespreken wij nu met het CBP.'
Hoeveel gemeenten net als Nijmegen hun bouwvergunningen op internet publiceren is niet bekend, leert navraag bij het CBP en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Coevorden doet het ook. 'Wij behoren tot de voorhoede', aldus een woordvoerder. Contact met het CBP over deze kwestie heeft Coevorden niet gehad.
Het CBP geeft in de 'Richtsnoeren actieve openbaarmaking van persoonsgegevens' (via internet) aan hoe overheidsinstanties openbaarheid kunnen verzoenen met privacybescherming. De richtsnoeren zijn te vinden op www.cbpweb.nl.
(LVA)

Figuur 3: Publicatie gegevens op internet, Binnenlands Bestuur 11 april 2008

PRIVACY > Nieuwe modelformulieren voorkomen dat persoonlijke gegevens op het openbare gedeelte van het digitale bouwarchief terechtkomen.

Aanvraag bouwvergunning gekuist

Het ministerie van Vrom gaat de aanvraagformulieren voor bouwvergunningen aanpassen. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) heeft hierop aangedrongen, omdat sommige gemeenten, zoals Nijmegen en Coevorden, persoonsgegevens van aanvragers in strijd met de wet publiceren op de gemeentelijke website.
Vrom komt over drie á vier maanden met nieuwe modelformulieren. De naam, het (e-mail)adres, de telefoonnummers en de handtekening van de aanvrager en diens gemachtigde komen op een apart voorblad. Dit voorblad komt niet in het openbare gedeelte van het digitale bouwarchief. Ook informatie over de kosten van de (ver)bouw zullen niet langer openbaar zijn.

Voorbeeld Nijmegen Vrom zal er volgens een woordvoerster bij de gemeenten op aandringen tot de formulieren er zijn het Nijmeegse voorbeeld te volgen. Die stad vraagt sinds kort aan vergunningaanvragers of zij toestemming geven voor de publicatie van hun persoonsgegevens op internet.
'Tot onze vreugde heeft Vrom nu snel gereageerd op ons verzoek om de formulieren aan te passen. Dat ik niet echt heb hoeven dreigen met handhaving is ontzettend prettig en scheelt beide partijen heel veel werk,' zegt CBP-voorzitter Jacob Kohnstamm. **(LVA)**

Figuur 4: Aanvraag bouwvergunning gekuist, Binnenlands Bestuur 18 april 2008

4.9 Verstrekken van milieu-informatie in bijzondere situaties

In het geval van een onmiddellijke bedreiging van de gezondheid van de mens of het milieu, veroorzaakt door menselijke activiteiten of ten gevolge van natuurlijke oorzaken geldt een apart regime voor het verstrekken van milieu-informatie. In dit geval moet de gemeente onmiddellijk en terstond milieu-informatie verspreiden.

In veel gevallen is de Wet rampen en zware ongevallen van toepassing, die voor burgemeester en wethouders in artikel 2a een vergelijkbare verplichting bevat. Er moet dan echter wel sprake zijn van een ramp. De Wet milieubeheer voorziet in een aanvullende regeling met betrekking tot de gevallen waarop de Wet rampen en zware ongevallen niet van toepassing is.

Artikel 19.2 van de Wet milieubeheer is hierop aangepast en bevat nu ook de verplichting voor burgemeester en wethouders om personen die door een levens- of gezondheidsbedreigende

gebeurtenis kunnen worden getroffen, te informeren welke maatregelen al getroffen zijn ten einde eventuele nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken en welke maatregelen de betrokken personen hiertoe zelf nog kunnen nemen.

4.10 Wob-verzoeken grootverbruikers

Er zijn marktpartijen actief die overheden hebben benaderd met een verzoek om gegevensbestanden, met name bodemgegevens, beschikbaar te stellen. Deze gegevens vormen de basis voor hun commerciële dienstverlening aan de markt, zoals het opstellen van locatierapporten voor burgers en makelaars bij grondtransacties. Hier is in den lande veel over te doen geweest en er zijn vele vragen gerezen en al dan niet beantwoord.

Er is juridisch geen volledige duidelijkheid over de verplichting die de overheid al dan niet heeft om complete databestanden te leveren voor die doeleinden. Dit zal de komende tijd moeten blijken uit jurisprudentie.

4.11 Jurisprudentie

Er is nog geen van belang zijnde jurisprudentie van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de openbaarheid van milieu-informatie naar aanleiding van het Verdrag van Aarhus. Wel is in een aantal uitspraken, over de periode vóór de inwerkingtreding van het nieuwe regime, erop gewezen dat bij het nemen van een nieuwe beslissing op bezwaar rekening gehouden moet worden met de dan vigerende Wob, die inmiddels via implementatie van de Wet uitvoering verdrag van Aarhus is aangescherpt[9]. Er is ook nog geen van belang zijnde jurisprudentie op Europees niveau.

[9] Onder andere: LJN: AU6653, Raad van State, 200500902/1

5 Best practices

5.1 Gemeente Deventer, Milieuatlas

Doel is met kaarten weer te geven waar en in welke mate milieuthema's spelen binnen de gemeente zodat deze voor de burger en bestuur in beeld komen. In de Milieuatlas kunnen belangstellenden nagaan wat in de directe omgeving van hun woning op milieugebied aan de hand is. Zo kunnen zij zien of er sprake is van bodemverontreiniging of geluidbelasting of bekijken of een bedrijf in de buurt over een milieuvergunning beschikt. Ook geeft de Milieuatlas informatie over hoe burgers de milieusituatie in hun wijk beleven. Bijvoorbeeld over rommel op straat en stankoverlast.
Andere kaartlagen geven milieu-informatie over de meest geschikte locaties voor ruimtelijke ontwikkelingen, zoals nieuwe woonwijken. Ten slotte bevat de Milieuatlas uitgebreide informatie over de natuur van het buitengebied van Deventer. In sommige gevallen wordt er doorgelinkt naar andere websites met relevante milieu-informatie, bijvoorbeeld de provinciale risicokaart.

Dit project heeft in 2006 meegedongen naar de Aarhus-trofee, dit was een prijsuitreiking voor de beste en meest vernieuwende ideeën om mensen te informeren over milieugezondheidsrisico's georganiseerd door de Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu. De jury oordeelde dat de insteek om via kaarten te werken zeer aansprekend is. Wat gemist wordt is de relatie met gezondheidseffecten en een stuk gebruikersvriendelijkheid.
www.deventer.nl

5.2 Gemeente Noordenveld, Aarhus-register

De gemeente Noordenveld heeft de bestaande beleidsinformatie via de website ontsloten. Dit is zo gedaan dat de informatie voor iedereen op simpele wijze te raadplegen is. Daarmee laat de gemeente zien dat ook een kleine gemeente goed aan Aarhus kan voldoen. Noordenveld heeft inmiddels landelijke bekendheid als 'Aarhusproof' gemeente in Nederland. Dit project heeft ook meegedongen naar de Aarhus-trofee, opmerking van de jury was dat het project inhoudelijk wat achter blijft bij de andere initiatieven. Weinig kaartbeelden, geen relatie met gezondheidseffecten en de informatie is te weinig bewerkt om het voor burgers heel toegankelijk te maken.
www.gemeentenoordenveld.nl

5.3 Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree Overflakkee, Digit@le omgeving

Het doel van het project is het op de website plaatsen van de beschikbare milieugegevens van alle bedrijven van Goeree-Overflakkee: deze worden gegeven vanuit de geldende milieuvergunning en de status van de lopende procedures rond vergunningverlening en handhaving.

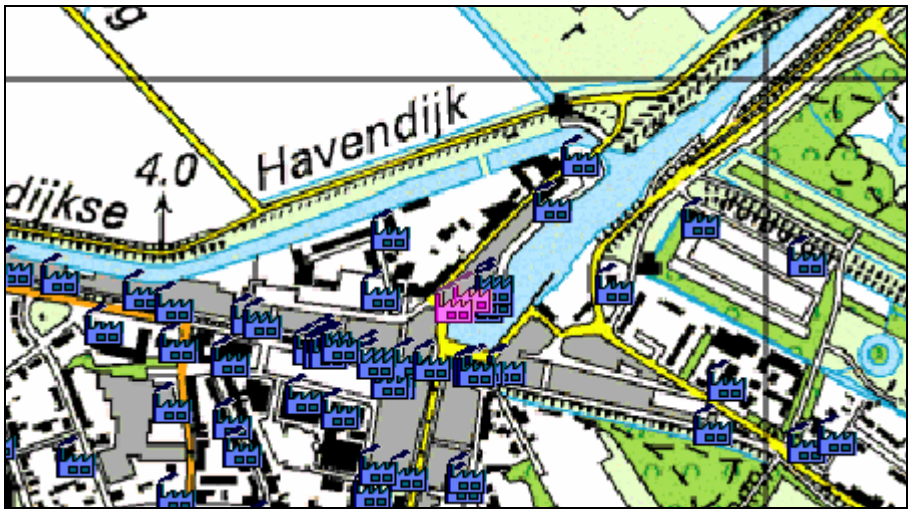

Figuur 5: De website biedt toegang tot milieugegevens van bedrijven via kaarten.

De site is goed opgezet en biedt ingangen via kaarten. Ook is er goed gecommuniceerd over het bestaan van de site. De site moet nog verder ingevuld worden om mensen echt te informeren over milieu en gezondheid. De bestaande en lopende vergunningen geven veel inzicht in milieufactoren, toch is in de toekomst het verbreden naar andere milieuzaken buiten de vergunningen wenselijk.
www.isgo.nl

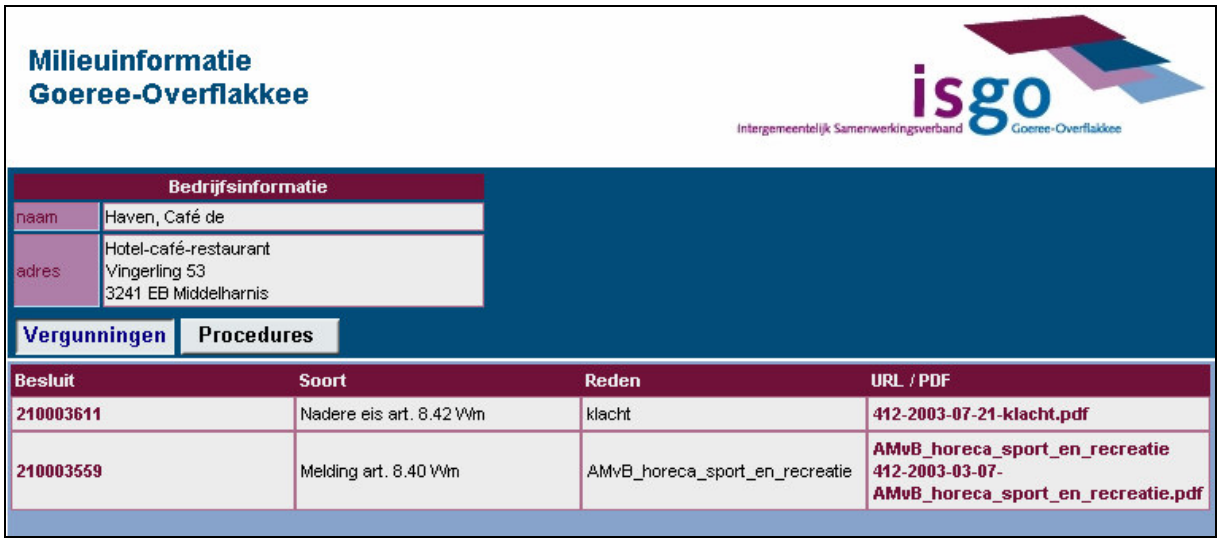

Figuur 6: De website biedt toegang tot beschikbare milieugegevens van alle bedrijven

5.4 Gemeente Moerdijk, vergunningen op internet

De gemeente Moerdijk publiceert vergunningaanvragen en verleende vergunningen op internet. Ook biedt Moerdijk burgers de mogelijkheid om milieu-informatie in te zien via risicokaarten. Van een via het web te raadplegen milieuvergunning is ook gelijktijdig een melding te zien welke handhavingsacties zijn uitgevoerd. Moerdijk publiceert bouwvergunningen, milieuvergunningen, meldingen op grond van de Wet milieubeheer, monumentenvergunningen, vergunningen op grond van de APV en bijzondere wetten; melding van controle en toezicht over al deze vergunningen.

Ook heeft Moerdijk informatieverstrekking met behulp van postcodegebieden. Een individuele burger kan daarbij zelf van een bepaald postcodegebied in de gemeente opvragen, welke bouwvergunningen er zijn aangevraagd en verstrekt. Hij krijgt daarover vervolgens een e-mail of elektronische nieuwsbrief. Per gevraagde postcode kunnen dan alle aangevraagde en verleende vergunningen worden ingezien.
www.moerdijk.nl

5.5 Gemeente Heusden, vergunningen op internet

De website van de gemeente Heusden biedt informatie over vergunningen die in behandeling zijn en die verleend zijn. Het betreft 23 vergunningen op het gebied van Bouwen en Wonen, Milieu en Algemeen Plaatselijke Verordening (APV). Dit zijn onder andere: bouwvergunning, sloopvergunning, milieuvergunning, terrasvergunning, kapvergunning, geluidsontheffing, standplaatsenvergunning, ventvergunning, e.d.
Alle lopende aanvragen en de vergunningen die vanaf 15 maart 2006 verleend zijn, van de betreffende 23 vergunningen, zijn beschikbaar inclusief alle bijlagen zoals tekeningen. Ook zijn ze volop bezig om het vergunningenarchief via de website te ontsluiten. Op dit moment zijn alle geldende milieuvergunningen beschikbaar. Daarnaast bieden ze de mogelijkheid voor aanvragers om extra informatie over de eigen vergunningsaanvraag in te zien. Voor dit persoonlijke gedeelte moet eerst ingelogd worden via DigiD.
www.heusden.nl

6 Ontwikkelingen

6.1 Omgevingsvergunning

Deregulering is al een aantal jaren een trend. Deze trend heeft op het gebied van VROM-taken geleid tot het idee om een aantal vergunningen, ontheffingen en meldingen te bundelen tot één grote vergunning, de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning zou een antwoord zijn op de vraag om vermindering van administratieve lasten. Of dit zo is, zal in de praktijk moeten blijken. Volgens de laatste berichtgeving is de omgevingsvergunning per 1 januari 2009 een feit. De besluiten die straks onder de omgevingsvergunning vallen zijn vrijwel alle vergunningstelsels uit de VROM-wetten.

Het wetsvoorstel is op 11 december 2007 aangenomen door de Tweede Kamer. In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) krijgt de omgevingsvergunning zijn wettelijke basis. Bij algemene maatregel van bestuur is het mogelijk om nadere regels bij de Wabo te stellen. Dit gebeurt via twee uitvoeringsregelingen: het Besluit omgevingsrecht en via de Ministeriële regeling omgevingsrecht.

Aan de omgevingsvergunning hangt een belangrijk ICT-component. VROM ontwikkelt een Landelijke Voorziening Omgevingsloket (LVO) die bestaat uit een digitale aanvraagmodule en een dossiermodule. Burgers en bedrijven kunnen hiermee eenvoudiger en sneller een aanvraag doen en overheden hebben onafhankelijk van tijd en plaats de beschikking over de gegevens die nodig zijn voor de beoordeling hiervan. Met dit elektronische hulpmiddel kunnen overheden hun dienstverlening verbeteren. Ook werkt VROM nog aan de regels voor actieve openbaarmaking van de omgevingsvergunning. Dit blijkt onder andere uit het voorontwerp Besluit omgevingsrecht (Versie 6 december 2006). Daar wordt van uitgegaan dat de omgevingsvergunning zowel in de Staatscourant als ook elektronisch gepubliceerd wordt.

Voorontwerp Besluit omgevingsrecht Versie 6 december 2006

§ 5.6. Regels met betrekking tot de publicatie van de omgevingsvergunning

Artikel 5.19 Publicatie in Staatscourant
Een kennisgeving als bedoeld in de artikelen 3:12 en 3:42 van de Algemene wet bestuursrecht wordt in de Staatscourant geplaatst, voor zover het betreft een besluit tot verlening van een omgevingsvergunning waarbij sprake is van een geval als bedoeld in artikel 2.14, eerste lid, aanhef en onder a, onder 1°, van de wet.

Artikel 5.20 Regels voor de elektronische publicatie
1. PM. Regels betreffende elektronische bekendmaking van de beschikking op de aanvraag aan belanghebbenden (aanvrager en indieners van zienswijzen).
2. PM. Regels betreffende elektronische mededeling van de beschikking op de website van het bevoegd gezag, en van het omgevingsloket indien sprake is van een ander bevoegd gezag dan BW, en van de rijksoverheid.

In de toelichting bij het Besluit omgevingsrecht staat het volgende vermeld:
“Op termijn is niet uitgesloten dat de publicatie in de Staatscourant wordt vervangen door een elektronische wijze van publicatie. Afhankelijk van de ontwikkelingen op dit gebied, kan dit gerealiseerd worden in het verlengde van de totstandkoming van de elektronische Staatscourant zoals beoogd met een wijziging van de Bekendmakingswet, of door een landelijke publicatie op een overheidswebsite zoals www.overheid.nl. Op laatstgenoemde website vindt momenteel een proef plaats met de elektronische kennisgeving van een veelheid aan vergunningen van gemeenten, provincies en waterschappen. De resultaten van deze proef zullen richtinggevend zijn voor de wijze van kennisgeving van de omgevingsvergunning”.

6.2 Vergunningen op internet

Het project Vergunningen op internet is in 2004 van start gegaan. In januari 2008 zijn inmiddels in totaal 105 overheden (ministeries, provincies, gemeenten, deelgemeenten, milieudiensten en waterschappen) aangesloten, waaronder de provincies Gelderland en Utrecht, Milieudienst Rijnmond en ISGO, gemeenten Nijmegen, Tilburg, Den Bosch en Heusden en het ministerie van VROM.

Het doel van dit project is het beschikbaar stellen en vindbaar maken van vergunningen van de overheid op het Internet. Eind 2007 zijn de vergunningen van verschillende overheden via één centrale zoekmachine op www.overheid.nl raadpleegbaar. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de website www.overheid.nl. In verschillende onderdelen van www.overheid.nl wordt informatie aangeboden die afkomstig is van andere overheidsorganisaties. Deze organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor hun gegevens. Van de gemeente Veere zijn op deze website al de bekendmakingen en het verordeningenbestand in te zien.

Het projectteam Vergunningen zorgt samen met het ministerie van VROM voor een technische afstemming tussen het publiceren van vergunningeninformatie op het internet en de omgevingsvergunning. Gemeenten die zich houden aan de technische ontwerprichtlijnen van het project Vergunningen, houden ook rekening met de toekomstige publicatie van omgevingsvergunningen op het internet. Het ministerie van VROM heeft de eis geformuleerd dat omgevingsvergunningen via het internet zullen worden ontsloten conform de wijze van het project Vergunningen.
www.overheid.nl
Bron: advies.overheid.nl

6.3 VROM, Atlas leefomgeving

VROM heeft in de Toekomst Agenda Milieu aangekondigd in 2008 informatie op het gebied van milieu met implicaties voor gezondheid en veiligheid te willen ontsluiten voor burgers. Burgers moeten deze informatie krijgen op basis van hun postcode. Reden voor deze toezegging is de wens om het milieubeleid dichter bij de bevolking te brengen en burgers informatie te verschaffen die hen in staat stelt meer actief bij het beleidsproces betrokken te zijn[10]. Milieu- en gezondheidsinformatie is nu nog over verschillende overheden en andere datahouders verspreid en niet altijd goed vergelijkbaar.

De Atlas heeft als doel het geografisch ontsluiten van landelijke, regionale en lokale milieu- en gezondheidsinformatie. Uitgangspunt hierbij is dat men op basis van postcode direct of indirect informatie over de eigen leefomgeving te zien krijgt en kan zien wat de mogelijke of feitelijke implicaties daarvan zijn voor tevredenheid, hinder of mogelijke gezondheidsrisico's. De focus ligt daarbij op het ontsluiten van betrouwbare en voor gebruikers (zowel professionals als burgers) relevante informatie over het buitenmilieu.

Het webportaal Atlas moet ertoe leiden dat:
a) de toegankelijkheid en vergelijkbaarheid van gegevens wordt geoptimaliseerd;
b) professionals dezelfde informatiebasis en waar nodig aanvullende achtergrondinformatie kunnen verkrijgen voor onderzoek (bijv. voor het vaststellen en vergelijken van de omvang van milieugerelateerde gezondheidsrisico's en milieubeleving);
c) de ontsloten informatie gebruikt kan worden bij het formuleren van beleidsdoelen op het gebied van milieu en gezondheid en het volgen en evalueren van beleidsmaatregelen;
d) de burger op maat gesneden informatie kan worden aangeboden over milieu- en gezondheidsaspecten van de leefomgeving.

Bron: portaal.healthandsafety.nl

[10] Niet alleen wens, ook verplichting ivm Aarhus om milieu-informatie te ontsluiten

NIEUWS

MILIEU > Volgend jaar komt via internet een Atlas Leefomgeving beschikbaar. De burger kan daarop zien hoe gezond hij woont en werkt. 'Opzoeken waarom je slecht slaapt.'

Leefomgeving per postcode

Volgende week wordt er een nieuw woord toegevoegd aan de Nederlandse taal, sterker nog: Nederland wordt een nieuwe atlas rijker. Minister Cramer (Ruimte en Milieu) geeft aanstaande maandag voor een gezelschap van gemeente- en provinciebestuurders de aftrap voor de *Atlas Leefomgeving*. De leefatlas moet burgers en professionals, via een website, op postcodeniveau inzicht geven over de kwaliteit van milieu en gezondheid in de eigen leefomgeving.
In loop van 2008 moet een proefatlas klaar zijn die kan worden uitgetest met burgers. Wie dan de postcode van zijn huis intikt of die van het werk, krijgt informatie over de luchtkwaliteit en luchtverontreiniging. 'Als je bijvoorbeeld last hebt van astmatische aanvallen wil je weten of er een betere fietsroute mogelijk is', zegt projectleider Julie Ng-A-Tham van de afdeling gezondheid en milieu van het ministerie van VROM. De digitale atlas moet de burger met enkele muisklikken in een oogopslag actuele en begrijpelijke informatie bieden, te beginnen met onderwerpen als de geluidsbelasting en de kwaliteit van de lucht.

Huizenprijs 'Ook willen we positieve elementen in kaart brengen, zoals parken, natuurgebieden en de mooiste routes daarheen', aldus Ng-A-Tham. Het systeem moet het tevens mogelijk maken gemeenten met elkaar te vergelijken. 'Dat kan naast de huizenprijs zoals die bijvoorbeeld op de website van funda fungeert, een criterium voor de keuze worden, zegt de projectleider. 'Als je slecht slaapt, kun je opzoeken of het huis binnen de geluidscontour van een snelweg of spoorlijn ligt.' Geluids- of luchtcontouren worden inzichtelijk gemaakt met kleuren of zelfs met geluiden. In de werkplaats voor de leefomgevingsatlas werken het ministerie van Vrom, provincies en gemeenten samen. Ook Natuur en Milieu en het Astmafonds zijn van de partij. Verder wordt expertise geleverd door onder meer TNO, de Technische Universiteit Delft en adviesbureau Arcadis.
Op termijn moet de atlas aanvullende informatie leveren, zoals de kortste route naar de chemokar en de plastic inzamelingsbak of algemene informatie geven over vuilnisophaaldiensten. 'De leefatlas zou ook kunnen fungeren als een meldpunt waar de burger losliggende stoeptegels of niet functionerende lantaarnpalen kan melden', zegt Ng-A-Tham.

Gelderland Nu zijn op tal van plaatsen al dergelijke webinitiatieven gaande om de burger digitaal inzicht te verschaffen in zijn leefomgeving. De provincie Gelderland geldt als een van de koplopers. Wie op de website zijn postcode intoetst, krijgt - na enige wachttijd - informatie over luchtkwaliteit en geluidhinder, maar ook over de kwaliteit van zwemwater, asbest, veiligheid en zelfs licht/donker-beleving. Steeds zijn de kaartjes voorzien van korte tekstjes die het provinciebeleid uit de doeken doen.
Waarom wordt deze goed ogende site niet gewoon overgenomen en waarom moet er een bataljon nieuwe onderzoekers worden ingezet? 'Omdat het technisch gesproken allemaal nog erg houtje-touwtje is', zegt Bram Boeckhout van de provincie Gelderland. 'We werken veel samen met de gemeente Nijmegen, die ook een goede site hebben, maar het blijkt erg moeilijk om informatie te koppelen.' Databestanden sluiten niet goed op elkaar aan en de uniformiteit van de kaarten laat te wensen over, aldus Boeckhout. 'Daarom is het goed dat er op landelijk niveau een uniforme site wordt ontwikkeld, waarna gemeenten en provincie een eigen selectie kunnen maken. Daarnaast is de kwaliteitsborging en het beheer, zoals het actueel houden van de databestanden, nog voor verbetering vatbaar.' **(RD)**

Figuur 7: Atlas Leefomgeving, Binnenlands Bestuur 23 november 2007

6.4 Onderzoek Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu[11]

De Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu hebben in 2006 een scan uitgevoerd om na te gaan hoe goed gemeenten hun burgers informeren over milieu en gezondheidsrisico's. Er zijn 46 gemeenten getoetst, dit is 10% van de Nederlandse gemeenten.

Bij alle gemeenten zijn de volgende methodes ingezet:
a) Per brief zijn gegevens opgevraagd over de luchtkwaliteit, geluid, gevaarlijke stoffen en verkeersplannen in een bepaalde wijk, die de schrijver op het oog had om naartoe te verhuizen;
b) Telefonisch zijn vragen gesteld over stankoverlast en geluidsoverlast in een bepaalde wijk, ook met het oog op een mogelijke verhuizing;
c) Per emailformulier is gevraagd naar ruimtelijke plannen in de nabije toekomst;
d) Via het algemene emailadres is gevraagd naar (beoogde) locaties voor UMTS masten en stralingsgevaar;
e) De internetsites zijn gescand op gegevens over luchtkwaliteit, externe veiligheid en waterkwaliteit.

[11] www.aarhusatrisk.nl

Aan de telefoon kreeg de beller bij 60 procent van de gemeenten een inhoudelijk deskundige medewerker aan de lijn, in 25 procent van de gevallen handelde de receptionist(e) het af, ook inhoudelijk. Daarbij ontstond soms het gevoel er 'gewoon niet langs te komen'.

Van de gebruikte methodes vragen drie om een reactie van de gemeente, namelijk de brief, de e-mail en de e-mailformulieren. 10 procent van de gemeenten gaf op geen van de drie verzoeken een inhoudelijke reactie. Voor 20 procent van de gemeenten geldt dat zij op twee van de drie verzoeken geen inhoudelijke reactie gaven. Slechts 15 procent van de gemeenten reageert inhoudelijk op alle drie de verzoeken.

Een enkele uitzondering daargelaten krijgt de burger onvoldoende informatie van de gemeenten. Een verzoek om informatie moet binnen vier weken beantwoord zijn, volgens de voorschriften in de Wet milieubeheer en Wet openbaarheid bestuur. Gemiddeld genomen reageert de helft niet binnen vier weken op een informatieverzoek. Volgens reacties van overheden heeft dit vooral te maken met de kwaliteit van de interne organisatie en wordt erkend dat het daar vaak mis gaat. Gemeenten die wel reageren doen hun best de informatie te verschaffen waar om gevraagd wordt.

Slechts in een klein deel van de antwoorden is informatie te halen over de eigen buurt. Vaak zijn die gegevens op dat niveau niet beschikbaar, of dusdanig moeilijk in beleidsplannen verpakt dat een leek zijn weg niet vindt. Daar is dus een vertaalslag nodig. Dat vraagt tijd en geld. Ook gezondheidseffecten worden zeer beperkt gegeven.

De gemeente Veere is ook betrokken in dit onderzoek. Veere heeft daarbij een hoge score gehaald en is na Haarlem op de tweede plaats geëindigd van de 46 gemeenten. Voor een totaaloverzicht van de scorelijst zie bijlage 5.

6.5 Onderzoek Aarhusgroep in 2007[12]

Een inventarisatie van de Aarhusgroep, een samenwerkingsverband van enkele milieu-instellingen en bedrijven, kwam tot de conclusie dat overheden weinig doen om aan de Aarhus-regelgeving te voldoen. In hun onderzoek 'Aarhus in 2007' hebben zij bij 421 overheden gekeken of er een Aarhus-register aanwezig is op de website. Als er geen Aarhus-register kon worden gevonden dan werd gebeld met de betreffende overheid om een aantal vragen hierover te stellen.

Aantal onderzochte overheden	Aarhus-register aanwezig		Veel milieu-informatie ontsloten		
	ja	nee	ja	nee	geen
420	33	387	78	332	0
100%	7,9%	92,1%	19,0%	81,0%	0%

Tabel 1: Cijfermatige conclusies onderzoek 'Aarhus in 2007'

Gemeenten die geen Aarhus-register hebben verantwoorden dit onder andere met de reden dat dit geen prioriteit heeft, dat zij het onnodig vinden omdat er al veel milieu-informatie op de website te vinden is, of ze hebben niet het idee dat burgers er behoefte aan hebben.

Zij concluderen dat het ambitieniveau om informatie voor burgers openbaar te maken vaak laag is en soms volledig ontbreekt. Dat komt onder meer doordat externe impulsen ontbreken: de wet kent geen sancties. En het ontbreken van interne impulsen: in de eigen organisatie leeft de burger te weinig. Aarhus-registers zijn niet altijd makkelijk op de websites te vinden. Slechts een enkele gemeente heeft het op de voorpagina staan. De meeste registers staan aan het eind van een (langer) zoekpad. Veel gemeenten hebben wel alternatieve oplossingen voor een Aarhus-register, men ontsluit veel Aarhus-plichtige informatie, maar niet in de vereiste geordende lijst. Ook is er soms wel een overzicht, maar kan er niet worden doorgeklikt naar de documenten.

[12] Aarhus in 2007, Inventarisatie van Aarhus-registers in Nederland, Aarhusgroep

7 Praktijk in de gemeente Veere

7.1 Informatievoorziening

De gemeente Veere heeft een eigen website met een productencatalogus. De gemeente Veere stopt al een aantal jaren veel energie in digitalisering en daarom is veel informatie intern digitaal beschikbaar. Er is veel werk gemaakt van de elektronische postregistratie en de digitalisering van documenten. Deze informatie is over het algemeen ook goed intern ontsloten en op sommige onderdelen ook extern (raadsstukken op internet, collegebesluitenlijsten op internet). Via het Document Management System (DMS) probeert zij nog meer greep hierop te krijgen. Ook werkt de gemeente Veere met een Raadsinformatiesysteem en wordt de DigiD gebruikt voor het digitaal aanvragen van zes producten: binnengemeentelijke verhuizingen en een vijftal uittreksels. De gemeente Veere is druk bezig met een verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening.

7.2 Ordening van milieu-informatie

De milieu-informatie over inrichtinggebonden taken wordt digitaal geordend in een milieu-informatiesysteem (Gmis). In mei 2007 staan hierin 174 inrichtingen met een geldende milieuvergunning en 1003 inrichtingen met een geldende AMvB melding geregistreerd. Daarnaast zijn er nog diverse locaties in geregistreerd die niet (meer) milieuvergunningsplichtig (of meldingsplichtig) zijn.

Binnen de organisatie van de gemeente Veere is inkomende post vanaf 1 juli 2005 digitaal beschikbaar en alle uitgaande post vanaf 1 januari 2006 in het postregistratiesysteem Corsa. Dit is echter meestal zonder bijlagen en tekeningen. In het milieuregistratieprogramma Gmis van de cluster Milieu worden alle verstuurde brieven vanaf juli 2005 opgeslagen.

Vrom heeft een landelijk digitaal meldingen loket opgezet voor meldingen in het kader van het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Barim). Meldingen voor dit besluit kunnen digitaal bij de gemeente Veere worden ingediend. Bijlagen kunnen echter nog niet digitaal worden ingediend. Uit praktijkervaring blijkt dat het landelijk digitaal meldingen loket nog niet altijd even goed werkt en praktisch gezien kunnen er nog verbeteringen plaatsvinden.

Bodemgegevens worden digitaal opgeslagen in het programma Geobis. De huidige versie via internet is raadpleegbaar door 2 personen. Van 2200 locaties zijn gegevens raadpleegbaar, inclusief alle digitale rapporten. Het gehele archief (de van belang zijnde stukken) hangen direct onder de locatie en kunnen worden gedownload. Dat kan gemakkelijk worden uitgebreid naar “een ieder”. Ombouw naar de “google” techniek is nodig om verschillende niveaus van raadplegen in te stellen. Ook moet alle informatie digitaal door de provincie worden ingelezen. Het is daarom een goed moment om bij een nieuwe versie rekening te houden met Aarhus en de eisen die hiervoor aan de software worden gesteld.

Al de schriftelijke milieudocumenten worden ook in het ‘papieren’archief geordend en bewaard. Een officieel milieuregister zoals in het Verdrag van Aarhus bedoeld wordt is er nog niet, wel kan het archiefregister als een soort van milieuregister gezien worden. De meetmethode voor geluid is binnen de gemeente aanwezig. In bijlage 6 is een inventarisatie weergegeven van de aanwezige milieu-informatie binnen de gemeente Veere en een deel van de provinciale en landelijke milieu-informatie over milieufactoren in de gemeente Veere.

7.3 Informatie op verzoek (passieve openbaarheid)

Een verzoek om milieu-informatie wordt volgens de wettelijke kaders afgehandeld. Er is een concept-procesbeschrijving van dit proces aanwezig binnen de gemeente Veere. Een verzoek om informatie komt op het gebied van inrichtinggebonden taken (milieuvergunning, milieumelding) weinig voor. Dit kan ook komen door onbekendheid bij het publiek met de mogelijkheid om milieu-informatie op te vragen. Als er een verzoek om milieu-informatie komt dan is dit vaak mondeling en wordt er vrij ad-

hoc op gereageerd. Veel beleidsdocumenten staan al op internet, daarom worden deze wellicht weinig opgevraagd. Wat betreft het onderwerp bodem wordt juist heel veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid om informatie op te vragen bij de gemeente. In de huidige situatie vraagt het voldoen aan verzoeken om bodeminformatie ongeveer 300 uur van de organisatie.

7.4 Actieve openbaarheid

De gemeente publiceert bekendmakingen zoals dit wettelijk is voorgeschreven. Bijvoorbeeld voor milieuvergunningen en AmvB meldingen. Stukken die ter inzage liggen kunnen worden ingezien bij de centrale publieksbalie van het gemeentehuis. Sinds 1 januari 2007 publiceert de gemeente Veere de bekendmakingen ook volgens de landelijke standaard op de website: www.veere.nl. Het project bekendmakingen wil ervoor zorgen dat burgers en bedrijven pro-actief (bijvoorbeeld via hun e-mail) op de hoogte worden gebracht van alleen die bekendmakingen die hij of zij ook daadwerkelijk wenst te ontvangen. Daarnaast zijn diverse documenten en beleidsstukken met betrekking tot milieu terug te vinden op de website. Deze staan tussen de andere beleidsdocumenten op de website.

7.5 Kaders en ambitie

In een aantal vastgestelde plannen is al een ambitie uitgesproken over onderwerpen die raakvlakken hebben met de openbaarheid van milieu-informatie.

Milieubeleidsplan

In het Milieubeleidsplan 2007-2011 “Milieu op koers” van de gemeente Veere staat vermeld dat het ambitieniveau voor de openbaarheid van met name de actieve openbaarmaking van milieu-informatie nog moet worden vastgesteld en, als actie nodig is, worden uitgevoerd. Ook staat er dat bij het actief openbaar maken van milieu-informatie aansluiting kan worden gezocht bij reeds in gang gezette andere projecten en activiteiten binnen de gemeente Veere en landelijk lopende projecten. In het uitvoeringsprogramma bij het Milieubeleidsplan is voor het uitvoeren van het vastgestelde ambitieniveau van milieu-informatie voor de jaren 2008, 2009 en 2010 respectievelijk 50, 150 en 200 uur geraamd voor de afdeling Veiligheid & Milieu. Voor de inzet van de afdeling Interne dienstverlening & Automatisering en de afdeling Personeel, Organisatie en Informatiebeleid is voor 2009 en 2010 p.m.[13] geraamd.

Specifiek op het beleidsterrein bodem staat het volgende aangegeven:
“Streven is een verdergaande automatisering van bodemgegevens en het digitaal toegankelijk maken van het gemeentelijke bodeminformatiesysteem. De juistheid van de gegevens (kwaliteit) dient daarbij te worden geborgd”. In het uitvoeringsprogramma bij het Milieubeleidsplan is om de verdergaande automatisering van bodemgegevens te realiseren en het digitaal toegankelijk maken van het gemeentelijke bodeminformatiesysteem voor de jaren 2008, 2009 en 2010 per jaar 200 uur geraamd voor de afdeling Veiligheid & Milieu. Voor de inzet van de afdeling Interne dienstverlening & Automatisering is p.m. geraamd. Daarnaast is er voor dit onderdeel in 2008 €24.000 geraamd en voor 2010 €10.000, dit wordt gedekt door de reserve grondsaneringen.

Coalitieprogramma

In het coalitieprogramma 2006-2010 van het gemeentebestuur van de gemeente Veere is het volgende opgenomen: “Binnen de huidige formatie een verbeterslag realiseren van de werkwijze om nog klantgerichter en integraler te werken, dossiers sneller te kunnen afhandelen en verdere kwaliteitsverbetering te realiseren”.

Communicatienota 2007-2010

Voorlichting en communiceren over beleid en beleidsvoornemens biedt burgers, organisaties en bedrijven de kans daarover mee te denken maar geeft ook informatie over de argumenten die achter de totstandkoming van gemeentelijke visies liggen. Communicatie en voorlichting moet blijvend en zorgvuldig aandacht krijgen van alle betrokken ambtenaren en bestuurders. Daarbij moet het gebruik

[13] Pro memorie, ter herinnering. Wordt vaak gebruikt bij begrotingen of kostenramingen als (nog) geen uitsluitsel bestaat over de kosten

van jargon waar mogelijk vermeden worden. Digitale voorlichting behoort tot de nieuwe mogelijkheden. ”Maatwerk en zorgvuldigheid” zijn de kernbegrippen waar het in de communicatie van de gemeente Veere om draait.

Propositie EGEM-i gemeente Veere

De propositie van EGEM (juli 2007) is een voorstel voor een doelgerichte aanpak om de e-overheid bij de gemeente Veere te realiseren. Op basis van intakegesprekken met sleutelfiguren in de gemeente Veere op het gebied van e-overheid is dit voorstel tot stand gekomen. Het Management Team (MT) heeft de propositie op 28 juni 2007 vastgesteld. Het college van B&W heeft op 10 juli 2007 kennis genomen van de propositie en de bijbehorende informatie met daarbij de opmerking dat men er van uitgaat dat e.e.a. binnen bestaande budgetten wordt gedekt. Hieronder zijn een aantal belangrijke punten uit de propositie van EGEM weergegeven:

De volgende e-overheidsonderdelen wil de gemeente Veere de komende periode invoeren of verder uitwerken:

a) Gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens
b) Basisregistraties voor Adressen en Gebouwen
c) Burgerservicenummer
d) Elektronische Nederlandse IdentiteitsKaart
e) Nieuw Handelsregister
f) Basisregistratie Kadaster
g) Basisregistratie Topografie
h) Digitale Identiteit (DigiD)
i) Bedrijven- en Instellingennummer
j) Bedrijvenloket
k) E-Formulieren
l) Digitaal Omgevingsloket

Op de bovenstaande prioriteiten staat hoge druk. De basis van deze druk wordt in eerste instantie gevormd door de drukke normale werkzaamheden, mede veroorzaakt door de hoge ambities zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. Daarnaast wordt er nog gewezen op specifieke punten die werkdrukverhogend werken:

a) De werkzaamheden in het kader van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.
b) Er is grote aandacht voor procesverbetering (waar E-dienstverlening een onderdeel van is). Ook dit komt bovenop het normale werk.
c) Onderling worden prioriteiten niet altijd goed vastgesteld en afgestemd. Dit geldt, zo werd gesteld, bijvoorbeeld bij de steeds weer nieuwe plannen op het gebied van R.O., maar ook voor andere gevallen geldt dat betere communicatie en vooral afstemming met alle betrokkenen versterkt moet worden.
d) Door "plotselinge" vragen vanuit de organisatie komt er vaak piekbelasting op de afdeling Automatisering. Initiatieven groeien langzaam, maar tegen het eind van het betreffende traject moet er van de kant van interne dienstverlening en automatisering, "ineens" actie ondernomen worden. Als recent voorbeeld daarvan wordt de WMO genoemd.

Opvallend is wel dat de deelnemers aan de gesprekken ieder op eigen manier aangeven de uitdaging en "het nieuwe", ondanks de extra belasting, wel "heel leuk" en inspirerend te vinden. De gemeente Veere geeft aan het onderstaand doel na te streven met de invoering van de e-overheidsvoorzieningen:

☐	1: iedere ambtenaar wordt ondersteund om zijn werkzaamheden zo goed mogelijk te doen
☐	2: de beheersing van het primaire proces, m.b.v. prestatiemetingen
◉	3: een kans om de dienstverlening richting burgers en afnemers klantgerichter in te richten door de kwaliteit van de organisatie te verbeteren
☐	4: een kans om samen te werken met ketenpartners bij het innoveren van het proces, de markt, de dienst en/of organisatie.
☐	5: Het op langer termijn transformeren van de organisatie om tot de top te behoren

Daarbij wordt wel aangetekend dat men zeker op onderdelen wel wil excelleren. Dit past volledig in het beeld van de enthousiaste en gedreven organisatie, dat men uitstraalt. Men streeft er dan ook naar zoveel mogelijk zaken in de organisatie niet alleen in te voeren vanuit een oogpunt van interne efficiency en effectiviteit, maar vooral ook om, zodra de kans er is, naar buiten toe de dienstverlening te verbeteren. Men beseft dat men niet in één keer van fase één naar fase drie kan overstappen. Men kiest voor een geleidelijke aanpak. Hierdoor is er weliswaar een kleinere kans op incidenteel en snel succes, maar is er evenwicht in de ontwikkeling van de organisatie en blijft ook het draagvlak voor veranderingen aanwezig.

8 Informatiebehoefte

8.1 Gebruik website

Bezoekers

De website van de gemeente Veere had in heel 2007 113.500 bezoekers, zij hebben in totaal samen 1.376.206 pagina's bekeken. De vergelijkbare statistieken van de website van de gemeente Veere worden bijgehouden sinds april 2006. In de grafiek hieronder is het aantal bezoekers per maand weergegeven.

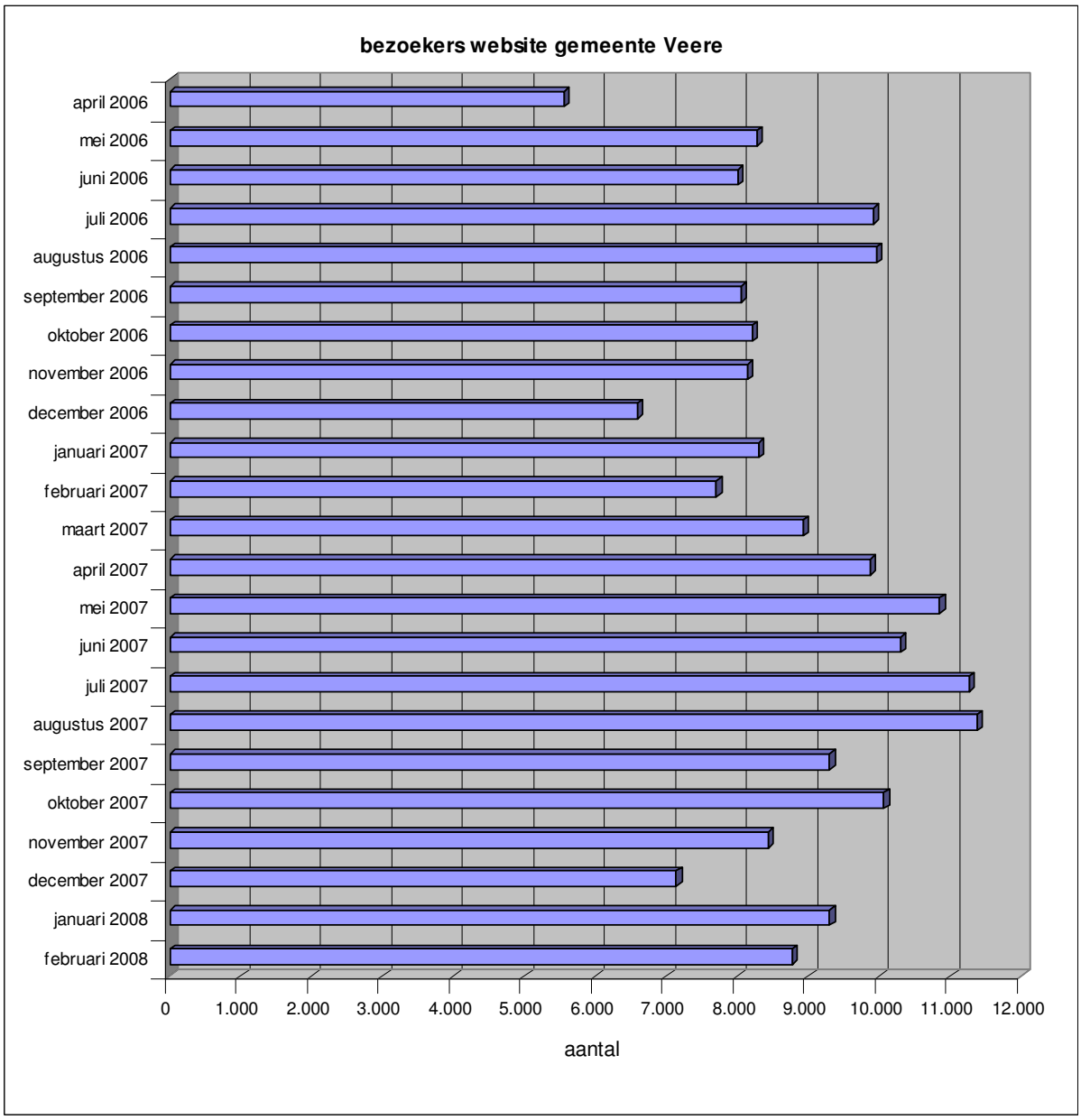

Het aantal bezoekers per maand in de vergelijkbare maanden neemt toe. Zo werd de website in 2007 in de maanden januari en februari respectievelijk 8.312 en 7.706 keer bezocht. In 2008 was dit in januari en februari respectievelijk 9.308 en 8.871 keer. Hieruit blijkt dat de website door inwoners, bedrijven en toeristen steeds meer als informatiemiddel gebruikt wordt. Deze stijging zal ook te maken hebben met het feit dat in de loop der jaren steeds meer informatie en producten online worden aangeboden.

Opvallend is dat de website van de gemeente Veere in de zomermaanden vaker wordt bezocht. Dit heeft te maken met het feit dat dit het toeristenseizoen is en Veere als toeristische gemeente met name in die maanden in trek is.

Bezochte pagina's

De bezoeker in 2007 bekijkt gemiddeld 12 pagina's. Als we kijken welke pagina's het meest bezocht worden zien we dat vooral informatie over evenementen, bekendmakingen, toerisme, vergaderingen, en trouwen hoog scoren. Ook de zoekfunctie wordt vaak geraadpleegd. Door de indeling van de website is niet te herleiden waar gericht milieu-informatie wordt geraadpleegd. Milieu-informatie kan vallen onder diverse categorieën zoals bekendmakingen, producten en diensten en ook kan er via de informatie over vergaderingen naar milieu-informatie gezocht worden. Opgemerkt moet worden dat een aantal services van de website die nu wel actief zijn (DigiD, database verordeningen, digitale formulieren) in 2006 en 2007 nog niet actief waren of nog in de kinderschoenen stonden.

Top-15 meest bekeken pagina's 2006 (apr-dec)

	Pagina	Aantal pagina's	percentage
1	Home	118455	22.05 %
2	Evenementen	55820	10.39 %
3	Bekendmakingen	25102	4.67 %
4	Nieuws	20909	3.89 %
5	Toerisme	17948	3.34 %
6	Seizoenmarkten	14209	2.65 %
7	Bestemmingsplannen	12836	2.39 %
8	Monumenten	12224	2.28 %
9	Vergaderingen	12208	2.27 %
10	Trouwagenda	10866	2.02 %
11	College van B&W	10237	1.91 %
12	Deutsch	10099	1.88 %
13	Trouwen in Veere	9229	1.72 %
14	Zoeken:	8815	1.64 %
15	Adressen en openingstijden	8709	1.62 %

Top-15 meest bekeken pagina's 2007

	Pagina	Aantal pagina's	percentage
1	Home	330806	23.84 %
2	Zoeken:	126992	9.15 %
3	Bekendmakingen	35177	2.54 %
4	Vrije Tijd | Evenementen	20852	1.5 %
5	Evenementen	18182	1.31 %
6	Trouwagenda	16626	1.2 %
7	Nieuws	15063	1.09 %
8	Actueel | Vergaderingen	13560	0.98 %
9	Vergaderingen	12620	0.91 %
10	Deutsch	12103	0.87 %
11	Internetloket	11625	0.84 %
12	Loket | Producten en Diensten	11615	0.84 %
13	Actueel | Bekendmakingen	10224	0.74 %
14	Actueel | Evenementen	10017	0.72 %
15	Vrije Tijd | Toerisme	9843	0.71 %

Zoekmachine
In de zoekmachine van de website van de gemeente Veere worden in 2006 en 2007 de begrippen: 'vacatures', 'bestemmingsplan', 'vergunning(en)', 'paspoort', 'afval', 'milieustraat', 'milieu' en 'Wmo' vaak ingevoerd.

Selectie zoektermen 2006

Zoekterm	Aantal
Kadernotitie (hoogst scorend)	759
Vergunning(en)	352
Milieu	116
Afval	181
Milieustraat	164

Selectie zoektermen 2007

Zoekterm	Aantal
Bestemmingsplan (hoogst scorend)	771
Vergunning(en)	550
Milieu	161
Afval	325
Milieustraat	346

Op de term vergunning(en) wordt in 2006 352 keer gezocht en in 2007 550 keer. Wat betreft direct milieugerelateerde onderwerpen spannen ' milieu', 'afval' en ' milieustraat' de kroon.

Het feit dat er op deze termen veel gezocht wordt betekent dat er veel interesse is in deze onderwerpen. Een zuivere vergelijking is dit echter niet, omdat voor de onderwerpen die direct op de homepagina staan niet gezocht hoeft te worden. Deze staan immers direct in beeld bij het bezoeken van de website en hier hoeft de zoekmachine niet meer voor geraadpleegd te worden.

Zie voor een uitgebreider overzicht van de gegevens over de website bijlage 7.

8.2 Informatiebehoefte burgers

Burgers hebben recht op milieu-informatie. Maar welke wensen en verwachtingen hebben burgers met betrekking tot deze informatie? En welke informatie willen zij hebben? VROM heeft in 2005 hierover een onderzoek uit laten voeren dat representatief is voor de totale Nederlandse bevolking in het kader van het Pastis-project[14]. Ook heeft VROM in het kader van de E-strategie Fysieke leefomgeving met een burgerpanel gediscussieerd over de informatiebehoefte van burgers.

Welke onderwerpen/inhoud /thema's
Resultaten uit het Pastis-project laten zien dat het onderhoud van de buurt, gevolgd door verkeersveiligheid en criminaliteit voor de bevolking de drie belangrijkste aspecten van de leefomgeving vormen. De kwaliteit van het milieu komt op de vierde plaats. De kwaliteit van het milieu wordt door 70% van de totale Nederlandse bevolking als zeer belangrijk ervaren.

Belangrijke aspecten in de leefomgeving[15]

Vraag: Wat vindt u zeer belangrijk aan uw leefomgeving?	%
Onderhoud van de buurt	79
Verkeersveiligheid	78
Criminaliteit	77
Kwaliteit van het milieu	70
Groenvoorzieningen in de omgeving	67
De mensen in de buurt	64
De voorzieningen in de buurt	61
De parkeergelegenheden	54
Infrastructuur	53
Openbaar vervoer	51
Vormgeving van de woning en andere gebouwen	32

Ongeveer een derde van de mensen geeft aan informatie over de kwaliteit van het milieu te willen ontvangen bij eventuele verhuizing. Specifieke kwaliteitsaspecten van het milieu waarvoor

[14] Rapportage 'Burgers voor de risico Informatiekaart' – kwantitatief onderzoek voor het project Pastis, VROM
[15] Rapportage 'Burgers voor de risico Informatiekaart' – kwantitatief onderzoek voor het project Pastis, VROM

informatiebehoefte bestaat zijn luchtverontreiniging, geluid- en stankhinder, groenvoorzieningen, nieuwe plannen voor woningbouw, bedrijven en wegen, locaties met bodemverontreiniging, rommel op straat en risico's.

Uit het burgerpanel E-strategie staan voorzieningen in de buurt ook bovenaan de lijst van 'informatie die men belangrijk vindt'. Daarna komt informatie over mogelijke risico's en overlast door bedrijven (lawaai, stank, veiligheid), bereikbaarheid, koop- en huurwoningen, en gemeentelijke plannen[16].

88% van de totale bevolking geeft aan in de toekomst (misschien) gebruik te willen maken van informatie over de kwaliteit van het milieu in de woning of de woonomgeving. De grootste groep geïnteresseerde burgers zien geen nadelen indien informatie over gezondheids- en veiligheidsrisico's voor iedereen beschikbaar komt (32%). De belangrijkste nadelen die wel genoemd worden zijn de mogelijke invloed die dit kan hebben op de huizenprijzen en de toenemende ongerustheid over de gezondheid en de veiligheid [17].

Wanneer willen burgers informatie?
Bij een verhuizing bestaat de meeste behoefte aan informatie, gevolgd door situaties waarin mensen gezondheidsklachten hebben. Ruim éénderde geeft bovendien aan deze informatie sowieso te willen. Het gaat dan om informatie over welke risico's er zijn en tips over hoe men de risico's kan reduceren, hoe om te gaan met de risico's en hoe men aan verdiepende (uitgebreide) informatie kan komen. De overheid in het algemeen en gemeenten in het bijzonder ziet men als een betrouwbare instantie voor het aanbieden van dergelijke informatie [18].

Verschillende typen mensen met verschillende behoeften
De resultaten van het Burgerpanel E-strategie laten zien dat er drie typen burgers te onderscheiden zijn, die alle drie zeer positief staan tegenover elektronische dienstverlening over de fysieke leefomgeving. De drie groepen hebben wel hun eigen wensen en behoeften:

1. *Mensen die zich vertrouwd willen voelen*: Zij hebben behoefte aan praktische informatie over de buurt, zoals voorzieningen, actueel nieuws en het digitaal kunnen melden van klachten. Elektronische dienstverlening mag voor hen niet te ingewikkeld zijn.

2. *Mensen die zaken efficiënt willen regelen*: Zij willen vergunningen digitaal afhandelen en informatie en brochures snel kunnen vinden en downloaden. Ze willen bericht krijgen over hinder in de wijk. Elektronische dienstverlening moet voor hen zeer up-to-date zijn, snel werken en er moet een mogelijkheid zijn om dingen dieper uit te zoeken.

3. *Mensen die actief betrokken willen zijn*: Zij willen op de hoogte zijn van de kwaliteit en risico's van onder andere lucht, geluid, bodem, water (met gebruik van geografische kaarten), infrastructuur en bestemmingsplannen en een mogelijkheid tot (digitale) inspraak hebben. Zij willen graag alle informatie kunnen vinden die ze zoeken.

Ouderen en lager opgeleiden maken weinig gebruik van de elektronische kanalen. Het gaat om een groep van een derde van de bevolking die momenteel niet bereikbaar is voor elektronische diensten. Dit zijn vaak mensen die geen computer en internet bezitten en hier geen ervaring mee hebben. Daarom is het van belang ook traditionele kanalen open te houden[19].

[16] Atlas Leefomgeving Plan van Aanpak, 2007, RIVM
[17] Rapportage 'Burgers voor de risico Informatiekaart' – kwantitatief onderzoek voor het project Pastis, VROM
[18] Atlas Leefomgeving Plan van Aanpak, 2007, RIVM
[19] Rapport Burgerpanel E-strategie, wensen en behoeften van burgers, TNS NIPO, 2006

9 Consequenties van het Verdrag van Aarhus voor Veere

Extra procedurele eisen in acht nemen bij milieu-informatie op verzoek
De procedurele wijzigingen moeten in acht worden genomen. Uiteraard wordt hier bij de gemeente Veere al vanaf de wijziging van de WOB en Wm in 2005 rekening mee gehouden. Voor WOB verzoeken om milieu-informatie gelden specifieke uitzonderingsgronden. De gemeente is bij alle Wob-verzoeken in beginsel verplicht de informatie in een door de verzoeker gewenste vorm te leveren. Milieu-informatie moet vanaf 2003 digitaal worden verstrekt als men daar om vraagt.

Rekening houden met het gewijzigd afwegingskader voor de openbaarheid van milieu-informatie
Het afwegingskader voor de openbaarheid van milieu-informatie is gewijzigd. Uiteraard wordt ook met deze wettelijke wijziging bij de gemeente Veere al vanaf de wijziging van de WOB en Wm in 2005 rekening gehouden. Enkele absolute weigeringsgronden zijn vervangen door relatieve weigeringsgronden, de gemeente zal dus bij de openbaarheid van milieu-informatie vaker moeten afwegen of de informatie openbaar is of niet.

Opstellen en publiceren milieuregister
De gemeente Veere moet een milieuregister opstellen en dit publiceren op internet. Met dit register geeft de gemeente Veere aan welke milieu-informatie zij heeft, waar het publiek deze informatie kan vinden en in welke vorm de informatie beschikbaar is. Een goede verwijzing is belangrijk.

Het publiek informeren over de rechten op toegang tot milieu-informatie
Burgers, bedrijven, toeristen en andere belangstellenden moeten geïnformeerd worden over de rechten die ze hebben op toegang tot milieu-informatie. De gemeente Veere zal hier over moeten communiceren.

Meer milieu-informatie digitaliseren
Vanuit het Verdrag is het voldoende als de digitalisatie in de loop der jaren met toenemende mate heeft plaatsgevonden vanaf 14 februari 2005. Veere heeft een groot deel van de milieudocumenten de laatste jaren digitaal opgeslagen. Maar uiteindelijk moet het streven zijn dat alle milieudocumenten elektronisch beschikbaar komen en ook actief beschikbaar worden gesteld. Gezien het feit dat het verdrag van Aarhus inmiddels al enige tijd in werking is, moet het aantal procent dat gedigitaliseerd is inmiddels wel een redelijk percentage zijn, met het doel uiteindelijk alle milieudocumenten digitaal beschikbaar te hebben en actief openbaar te stellen. Voor de gemeente Veere houdt dit in ieder geval in dat binnenkort ook gestart zal moeten worden met het inscannen en digitaal opslaan van tekeningen en bijlagen van milieuvergunningen en meldingen.

Digitale milieu-informatie archiveren
Digitale milieu-informatie moet geordend worden. Feit is dat de milieudocumenten nu verspreid over Corsa DMS en Gmis opgeslagen zijn. Vraag is of dit, aangezien de informatie geordend moet zijn, wenselijk is. Beter zou zijn als in ieder geval in één van beide systemen alle inrichtinggebonden milieu-informatie te vinden is, met voldoende opties om ook verplichte en gewenste monitoringsgegevens te kunnen genereren.

Actiever openbaar maken van milieu-informatie
De gemeente Veere moet zorgen dat milieu-informatie *geleidelijk beschikbaar komt* in elektronische gegevensbanken die voor het publiek makkelijk toegankelijk zijn via openbare telecommunicatienetwerken. Aangezien dit sinds 2005 geldt, dient er een naar verhouding redelijk deel van de milieu-informatie op internet beschikbaar te zijn. Veere heeft al een aantal statische milieudocumenten op internet staan, maar dit kan nog verder worden uitgebreid. Het streven (en de verplichting) is dat op termijn ook milieu gerelateerde vergunningen en ontheffingen op internet te raadplegen zijn. De gemeente Veere zal voor het actief openbaar maken van milieu-informatie moeten kiezen voor een ambitieniveau.

10 Ambitieniveau actieve openbaarheid milieu-informatie

10.1 Mogelijke ambitieniveaus

Hieronder zijn de mogelijke ambitieniveaus voor de actieve openbaarheid van milieu-informatie weergegeven in een groeimodel. Dit betekent dat eerst het niveau wordt aangegeven met lage ambitie dat op korte termijn en met relatief geringe inspanning mogelijk is, oplopend naar de ambitieuze niveaus waarvoor meer wijzigingen en middelen nodig zijn. De vorm waarin de informatie beschikbaar is en de aard van de informatie speelt een rol bij de wijze waarop ambities kunnen worden gerealiseerd. Zo is er onderscheid te maken tussen statische en dynamische informatie. Statische informatie betreft bijvoorbeeld beleidsstukken en meerjarenplannen. Vergunningprocedures bijvoorbeeld, zijn meer dynamisch. Daarnaast wordt in het groeimodel de milieu-informatie op het gebied van 'bodem' onderscheiden. Deze informatie is binnen de gemeente Veere -nog meer dan de overige milieu-informatie- digitaal en gestructureerd beschikbaar. Ook is hier in eerdere documenten een apart ambitieniveau voor uitgesproken.

Het groeimodel kan voor de gemeente Veere bestaan uit de volgende ambitieniveaus[20]:

Ambitieniveau 1

<u>Digitaal publiceren milieuregister</u>

Voor een minimale ontsluiting van milieu-informatie op basis van het Verdrag van Aarhus moet een milieuregister worden geplaatst op de website van Veere. In dit register geeft de gemeente geordend weer over welke milieu-informatie zij beschikt. Voor de begrijpelijkheid kan, naast de naam van de informatie, ook een korte omschrijving gegeven worden van welke informatie hierin te vinden is. Het register geeft ook aan bij wie of welke afdeling de informatie op te vragen is en op de website wordt de mogelijkheid geboden om vragen te stellen (doorverwijzing naar e-mailadres of telefoonnummer). Het gaat om een *verwijzing* naar verschillende *typen* informatie die betrekking hebben op de gemeente Veere, dit zijn:

- Wet- en regelgeving
- Beleidsdocumenten (bijvoorbeeld milieubeleidsplan, stookbeleid)
- Informatie over uitvoering (bijvoorbeeld vergunningen, milieujaarverslag)
- Meetgegevens

<u>Digitaal ontsluiten statische milieu-informatie</u>

Een tweede stap binnen dit ambitieniveau is het digitaal ontsluiten van statische milieu-informatie. Het gaat dan veelal om wet- en regelgeving en beleidsdocumenten die genoemd zijn in het milieuregister. Deze informatie is statisch; de inhoud van de documenten is voor langere tijd geldig en de hoeveelheid documenten wisselt niet vaak. Veel van deze documenten zijn binnen de gemeente Veere al digitaal beschikbaar of digitaal te maken. Een aantal documenten zijn al op de website te vinden. Voor de gebruiksvriendelijkheid en overzichtelijkheid worden de documenten (via een link) gekoppeld aan het milieuregister op de website.

[20] Zie voor een verklaring van de afkortingen van de namen van afdelingen bladzijde 7.

Middelen			
Uren personeel		Kosten	Organisatie
Opstellen register Register met documenten op internet ontsluiten Onderhoud en update	Geen, deze werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen de reguliere werkzaamheden.	Geen, er kan gebruik worden gemaakt van bestaande mogelijkheden.	Er zijn geen noemenswaardige wijzigingen binnen de organisatie of in de werkprocessen nodig.

Ambitieniveau 2
Digitaal ontsluiten wettelijke statusmeldingen milieuvergunningen/meldingen
Bij deze stap publiceert de gemeente de wettelijke statusmeldingen van milieuvergunningen en meldingen digitaal. Het gaat hier om de dynamische milieu-informatie, dit betekent dat de dynamiek van de inhoud met zich mee brengt dat de gegevens op de website regelmatig bijgewerkt moeten worden.

Veere voldoet al aan deze stap doordat zij wekelijks de informatie van de gemeentelijke pagina in de huis-aan-huis krant ook digitaal publiceert. Sinds 1 januari 2007 publiceert de gemeente Veere de bekendmakingen volgens de landelijke standaard op de website: www.veere.nl.

Middelen			
Uren personeel		Kosten	Organisatie
Invoering Onderhoud en update	Geen, reeds ingevoerd. Uren zijn al begroot.	Geen, reeds ingevoerd.	Geen, reeds ingevoerd.

Ambitieniveau 3
Digitaal ontsluiten bodeminformatie
Bij deze stap publiceert de gemeente bodemgegevens actief met een koppeling tussen website en database (realtime gegevens). Ook hier gaat het om dynamische milieu-informatie. Op jaarbasis wordt bij de gemeente Veere 300 uur besteed aan informatievragen op het gebied van bodem. Verwacht wordt dat deze tijdsbesteding in het eerste jaar terug gaat naar 150 uur en daarna structureel terug naar 100 uur.

Middelen			
Uren personeel		Kosten in euro	Organisatie
Invoering Onderhoud en update	ID&A: p.m.[21] V&M: 200 per jaar (in 2008/2009/2010) Onderhoud database (vullen) valt reeds binnen reguliere werkzaamheden.	18.000 4.200	Werkzaamheden Beleidsmedewerker Bodem verminderen/ verschuiven.

Ambitieniveau 4
Digitaal ontsluiten milieuvergunningen
De gemeente publiceert alleen de milieuvergunningen digitaal. Het gaat dan dus om de documenten zelf (de definitieve beschikking, het fysieke document) en niet alleen de statusmelding (zie

[21] Pro memorie, ter herinnering. Wordt vaak gebruikt bij begrotingen of kostenramingen als (nog) geen uitsluitsel bestaat over de kosten.

ambitieniveau 2). Voor dit ambitieniveau kan aansluiting worden gezocht bij het project Vergunningen op internet (zie pagina 25). Door wijzigingen in de landelijke milieuregelgeving is het aantal bedrijven dat een milieuvergunning moet hebben behoorlijk afgenomen. De verwachting is dat er maximaal 30 tot 40 bedrijven overblijven die een milieuvergunning hebben. De inschatting is dat straks per jaar 10 tot 15 milieuvergunningen verleend worden.

Middelen			
Uren personeel		Kosten in euro	Organisatie
Invoering Onderhoud en update	ID&A: 50-100 V&M: 50 Geen, deze werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen de reguliere werkzaamheden.	p.m.[22]	Extra (administratieve) handeling toevoegen aan reguliere werkproces verlenen milieuvergunning door digitalisering en digitale publicatie.

Ambitieniveau 5

Digitaal ontsluiten alle dynamische milieu-informatie

De gemeente publiceert alle dynamische milieu-informatie digitaal. Naast de milieuvergunningen (zie ambitieniveau 4) kunnen dit bijvoorbeeld ook zijn:

- Melding AmvB
- Ontheffing levende muziek
- Ontheffing stoken
- Melding mestopslag
- Evenementenvergunning

Het gaat dan om de documenten zelf (de definitieve beschikking, het fysieke document) en niet de statusmelding (zie ambitieniveau 2).

Middelen			
Uren personeel		Kosten in euro	Organisatie
Invoering Onderhoud en update	ID&A: Nihil als ambitieniveau 4 is uitgevoerd. V&M: p.m. p.m. Afhankelijk van hoeveelheid en dynamiek van de te ontsluiten informatie.	Geen als ambitieniveau 4 is uitgevoerd.	Extra (administratieve) handeling toevoegen aan reguliere werkprocessen door digitalisering en digitale publicatie. Of de keuze maken dit centraal door één persoon te laten uitvoeren.

Ambitieniveau 6

Digitaal ontsluiten databases/backoffice

Een meer ambitieuze vorm van het ontsluiten van milieu-informatie is een koppeling tussen de website en de databases. Het betreft hier een interactieve wijze van informatieontsluiting waarbij de gebruiker van de website bijvoorbeeld kan zoeken naar milieu-informatie over zijn/haar leefomgeving. Toepassing van geografische informatiesystemen past binnen dit ambitieniveau. Het gaat hier vaak om relatief complexe en kostbare oplossingen. Ook kan gedacht worden aan ontsluiten van statusinformatie over vergunningprocedures uit workflowsystemen, zodat de aanvrager of geïnteresseerde het interne proces kan volgen.

[22] Afhankelijk van benodigde informatie infrastructuur en publicatiemodel

Middelen			
Uren personeel		Kosten in euro	Organisatie
Invoering Onderhoud en update	p.m. p.m.	p.m.	Extra (administratieve) handeling toevoegen aan reguliere werkprocessen door digitalisering en digitale publicatie. Ook zal de interne status van werkprocessen gevolgd kunnen worden.

10.2 Keuze voor een ambitieniveau

Naar aanleiding van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de gemeente Veere op dit moment het beste kan kiezen in de vorm van een groeimodel voor ambitieniveau 4 (niveau 1 t/m 3 zijn hier bij inbegrepen). Dit niveau zorgt er voor dat de gemeente Veere dat wat verplicht is uitvoert en óók datgene uitvoert wat op kortere termijn met relatief geringe inspanning mogelijk is. Het niveau spreekt een behoorlijke ambitie uit, maar is ook haalbaar.

De dienstverlening op het gebied van milieu-informatie wordt hierdoor verbeterd en het sluit aan bij de ontwikkeling van de informatievoorzieningen in de gemeente Veere en de richting die Veere hier mee op wil. Men wil de dienstverlening vergroten via een geleidelijke aanpak en op onderdelen (in dit geval milieuthema bodem) excelleren. Door het plaatsen van vergunningen op de website zal de gemeente Veere ook een hoger percentage scoren op de ranglijst van overheids-websites van Advies Overheid.

Het ministerie van VROM heeft de eis geformuleerd dat omgevingsvergunningen straks via het internet zullen worden ontsloten conform de wijze van het project Vergunningen, door de milieuvergunningen op deze wijze te publiceren speelt men hier vast op in. Belangrijk is ook dat dit ambitieniveau haalbaar is op het gebied van middelen en aansluit bij de kans en wens van bestuurders en ambtelijke organisatie om zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij reeds in gang gezette andere projecten en activiteiten binnen de gemeente Veere en landelijk lopende projecten.

Gezien de opkomst van het internet, het meegaan met maatschappelijke ontwikkelingen, de ontwikkelingen wat betreft informatievoorziening in de gemeente Veere en toekomstige ontwikkelingen via het Rijk op het gebied van informatievoorziening, is het in de toekomst alsnog kiezen voor ambitieniveau 5 en 6 zeker niet uitgesloten.

11 Conclusies

De probleemstelling voor dit onderzoek luidt:

Probleemstelling:
Wat moet de gemeente Veere (eventueel) nog doen om aan de wettelijke eisen die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus te voldoen en welke ambitie is wenselijk voor de gemeente Veere op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie?

Het antwoord op deze probleemstelling is gevonden door de wettelijk verplichte situatie én verdergaande scenario's te vergelijken met de praktijk en mogelijkheden in de gemeente Veere.

Geconcludeerd kan worden dat de gemeente Veere voldoet aan de meeste en belangrijkste wettelijke verplichtingen op het gebied van openbaarheid van milieu-informatie. Om volledig te voldoen aan de wettelijke eisen die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus moet de gemeente Veere in ieder geval nog:

Wettelijke eis:
- een milieuregister opstellen en publiceren
- het publiek informeren over de rechten op toegang tot milieu-informatie

Op het gebied van een aantal eisen vanuit het Verdrag van Aarhus is niet zwart-wit of aan de hand van een maatstaf aan te geven wanneer men hier wel of niet aan voldoet. In ieder geval moet de gemeente Veere om ook in de toekomst te voldoen:

Om in de toekomst te blijven voldoen:
- meer milieu-informatie digitaliseren
- digitale milieu-informatie archiveren
- actiever openbaar maken van milieu-informatie

Op het gebied van actieve openbaarheid van milieu-informatie moet een ambitieniveau bepaald worden door het college van burgemeester en wethouders. Geconcludeerd wordt dat het college van burgemeester en wethouders het beste in de vorm van een groeimodel kan kiezen voor ambitieniveau 4. Dit ambitieniveau spreekt een behoorlijke ambitie uit en is haalbaar. Dit houdt in:

Ambitieniveau 4:
- Digitaal publiceren milieuregister
- Digitaal ontsluiten statische milieu-informatie
- Digitaal ontsluiten wettelijke statusmeldingen milieuvergunningen/meldingen
- Digitaal ontsluiten bodeminformatie
- Digitaal ontsluiten milieuvergunningen

12 Aanbevelingen

a) Voor de actieve openbaarmaking van milieu-informatie in de vorm van een groeimodel streven naar ambitieniveau 4. Als eerste datgene oppakken wat verplicht is en vervolgens dat wat op korte termijn met relatief geringe inspanning mogelijk is. Daarna kan op de langere termijn de verdergaande mate van digitalisering en de ontwikkeling van hoger niveau van actieve informatieontsluiting worden bereikt. Voorgesteld wordt om voor het digitaal ontsluiten van bodeminformatie en het digitaal ontsluiten van milieuvergunningen een apart collegeadvies te laten voorbereiden.

b) Meer milieu-informatie digitaliseren en digitale milieu-informatie archiveren en ordenen met het oog op de actieve en systematische verspreiding. Bij voorkeur alle milieu-informatie in één database opslaan dan wel vanuit één systeem raadpleegbaar maken. Hier rekening mee houden bij aanschaf van nieuwe software of uitbreiding van software, ook met name bij de keuze voor software in het kader van de omgevingsvergunning.

c) Er zijn diverse landelijk lopende projecten waarbij aansluiting kan worden gezocht. Dit zijn kansen en aanbevolen wordt om hier voor milieu-informatie zoveel mogelijk op aan te sluiten.

d) Bij de digitale openbaarmaking van documenten op de website deze begeleiden met een korte eenvoudige uitleg over welke informatie hierin te vinden is. Daarbij moet het gebruik van jargon waar mogelijk vermeden worden.

e) Voor de gebruiksvriendelijkheid en overzichtelijkheid van het milieuregister op de website de in het milieuregister genoemde documenten (via een link) koppelen. Zo kan direct naar het betreffende document ‘doorgeklikt’ worden.

f) Zorg dat milieu-informatie ook via de traditionele communicatiekanalen beschikbaar blijft.

g) Burgers, bedrijven, toeristen en andere belangstellenden informeren over de rechten die ze hebben op toegang tot milieu-informatie. De meest geschikte kanalen hiervoor zijn de website en de Veerse Krant.

h) Bij de actieve openbaarmaking via de website rekening houden met De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de Auteurswet (Aw).

i) Een procesbeschrijving opstellen voor een aanvraag om milieu-informatie en deze vast laten stellen door het Management Team. In deze procesbeschrijving aandacht besteden aan een toetsingskader voor de weigeringsgronden.

j) Deze aanbevelingen uitvoeren volgens de planning in het volgende hoofdstuk.

13 Uitvoering

Actie	Datum	Verantwoordelijk
a) Register van milieu-informatie definitief opstellen	Juni/juli 2008	Mirjam
b) Plan van Aanpak en principe ambitieniveau vaststellen door college (evt. via MT)	Juni/juli 2008	Mirjam i.o.m. Lieneke, Cor, Isaac, Jos V.
c) Informatie over de rechten op toegang tot milieu-informatie opnemen op website	September 2008	Mirjam i.o.m. Suzette
d) Register van milieu-informatie en bijbehorende documenten (links) via internet ontsluiten	September 2008	Mirjam i.o.m. Suzette
e) Artikel in Veerse krant opnemen over de rechten op toegang tot milieu-informatie	Najaar 2008	Mirjam i.o.m. Ilona en Lieneke
f) Bepalen activiteiten digitaal ontsluiten van bodeminformatie en uitwerken in collegevoorstel (evt. via MT)	Najaar 2008	Isaac i.o.m. Cor, Mirjam, ID&A
g) Vaststellen procedurebeschrijving milieu-informatie op aanvraag door MT	Begin 2009	Mirjam
h) Ontwikkelen toetsingskader weigeringsgronden	Begin 2009	Mirjam i.o.m. Sjacky en Ron W.
i) Bepalen activiteiten digitaal ontsluiten van milieuvergunningen uitwerken in collegevoorstel (evt. via MT)	2009	Mirjam i.o.m. Cor, ID&A
j) Inkomende milieu-informatie standaard digitaal opslaan inclusief inscannen tekeningen en bijlagen	2009	Mirjam i.o.m. Cor, ID&A

Literatuurlijst

Boeken en documenten				
Titel	**Auteur(s)**	**Uitgeverij**	**Jaar**	**Druk**
• Basisboek Methoden en Technieken	Baarda en De Goede	Wolters-Noordhoff	2006	4
• Europees recht in kort bestek	Lauwaars en Timmermans	Kluwer	2003	6
• Hoofdstukken van bestuursrecht	Van Wijk, Van Male, Konijnenbelt	Elsevier juridisch	2005	13

Website's	
www.aarhus.nl	www.infomil.nl
www.vrom.nl	www.ipo.nl
www.wetten.nl	www.eu-milieubeleid.nl
www.eerstekamer.nl	portaal.healthandsafety.nl
www.natuurenmilieunederland.nl	www.vng.nl
eur-lex.europa.eu/nl	www.europadecentraal.nl

Bijlage 1: Probleeminventarisatie

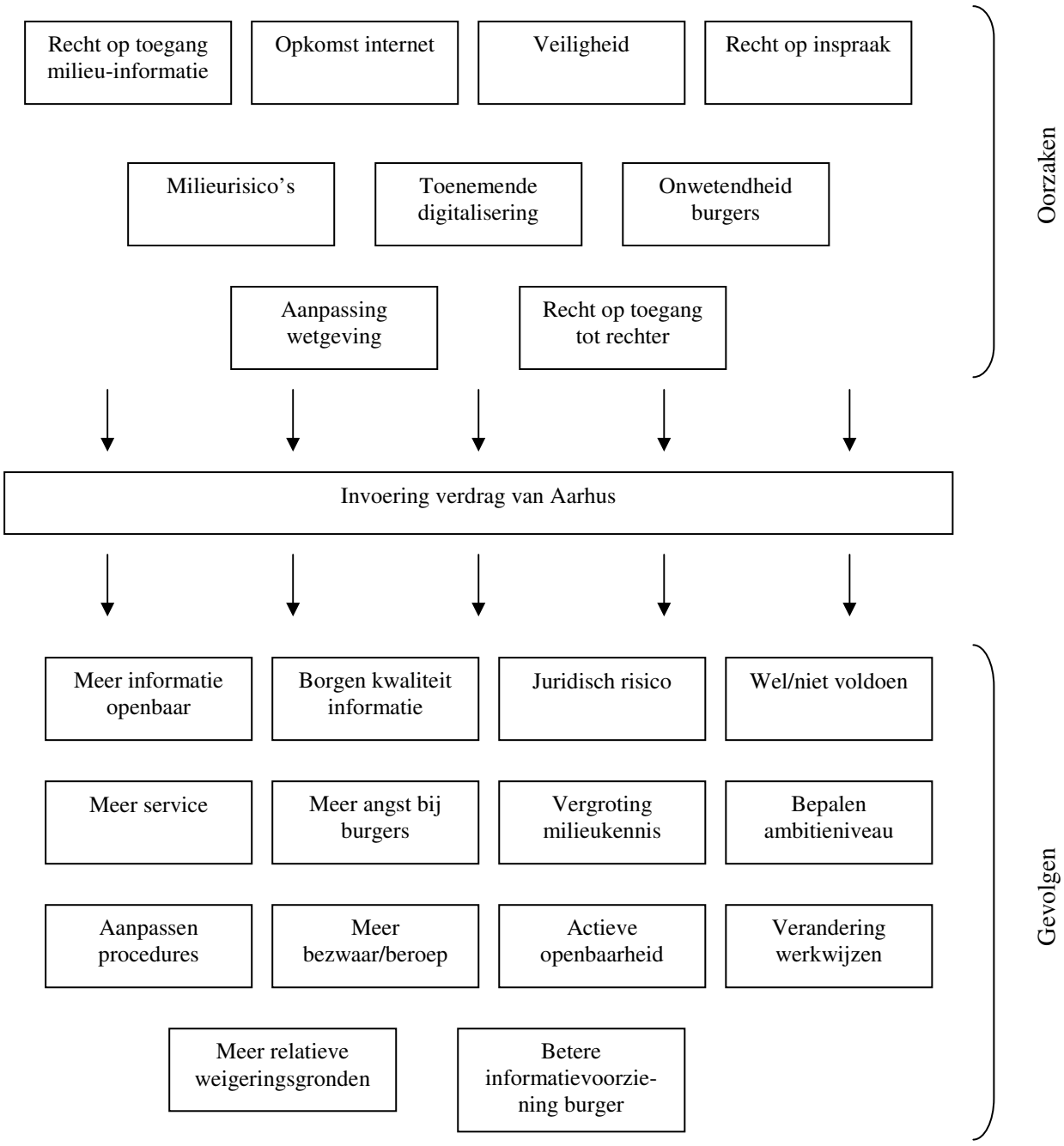

Bijlage 2: Voorbeeld model milieuregister

	Informatiesoort	Informatievorm	Vindplaats informatie
Lucht en atmosfeer	Wetgeving, bijv. Besluit Luchtkwaliteit	elektronisch - wetsartikelen	internet -
.	.	visueel - wetsartikelen	bibliotheek
.	Beleid, bijv. Plan van aanpak knelpunten luchtkwaliteit	Elektronisch – rapport Nota's	internet - www.gemeente.nl
.	Meetresultaten (luchtkwaliteit)	visueel - rapport	milieucoördinator gemeente
Water	Beleid	Elektronisch – rapport Nota's	internet - www.waterschap.nl
.	.	.	internet - www.gemeente.nl
.	Wetgeving	visueel - wetsartikelen	bibliotheek gemeente
.	Vergunning	visueel - document	Archief gemeente
.	Waterakkoorden	Elektronisch - rapport	internet - www.waterschap.nl
.		visueel - rapport	bibliotheek waterschap
Land	Beleid	visueel - rapport	bibliotheek provincie
.	Bestemmingsplannen	visueel - rapport/kaartmateriaal	bibliotheek gemeente
.	Vergunningen	Elektronisch - website	internet - www.gemeente.nl
Natuur en landschappen	Beleid	elektronisch - rapport en kaartmateriaal	internet - www.provincie.nl
.	Bestemmingsplannen	visueel - rapport en kaartmateriaal	bibliotheek gemeente
Kust- en zeegebieden	Beleid	Elektronisch - rapport	internet - www.rijkswaterstaat.nl
.	.	visueel - rapport en kaartmateriaal	Bibliotheek Rijkswaterstaat
.	Wetgeving	elektronisch - wetsartikelen	internet -
Biologische diversiteit	.	Visueel - rapport	stadsecoloog
.	.	.	Vereniging Natuurmonumenten
Bodem	Beleid	.	.
.	Metingen	.	.
.	Wetgeving	Bodembescherming	.
Geluid	Geluidsbeleid	.	.
.	Geluid meetresultaten	.	.
Gezondheid en veiligheid	Beleid luchtverontreiniging	visueel - document	Bibliotheek gemeente
.	Verontreiniging in de	rapport	Voedsel en waren autoriteit

	voedselketen		
.	Drinkwater	Elektronisch - tekst	internet - drinkwaterleverancier
Externe veiligheid	Veiligheidsbeleid	Elektronisch - rapport	internet - www.provincie.nl
.	Rampenplan	Elektronisch - rapport	internet - www.provincie.nl
.	Risicokaart	elektronisch - rapport en kaartmateriaal	internet - www.provincie.nl
Leefbaarheid	Beleid leefomgeving	elektronisch - rapport	internet - www.gemeente.nl
Cultuurerfgoed - Waardevolle gebieden	Beleid verzuring/inklinking veengebied	visueel - document	Archief gemeente
Cultuurerfgoed - Waardevolle gebouwen/ monumenten/beelden	Beleid aantasting door luchtverontreiniging	visueel - document	gemeente, Dienst Monumentenzorg
Duurzaamheid	Beleid duurzaamheid	.	.
.	Duurzame stedelijk ontwikkeling	.	.
.	Duurzaam bouwen	.	.

Bron: www.infomil.nl

Bijlage 3: Procedure verzoek om milieu-informatie

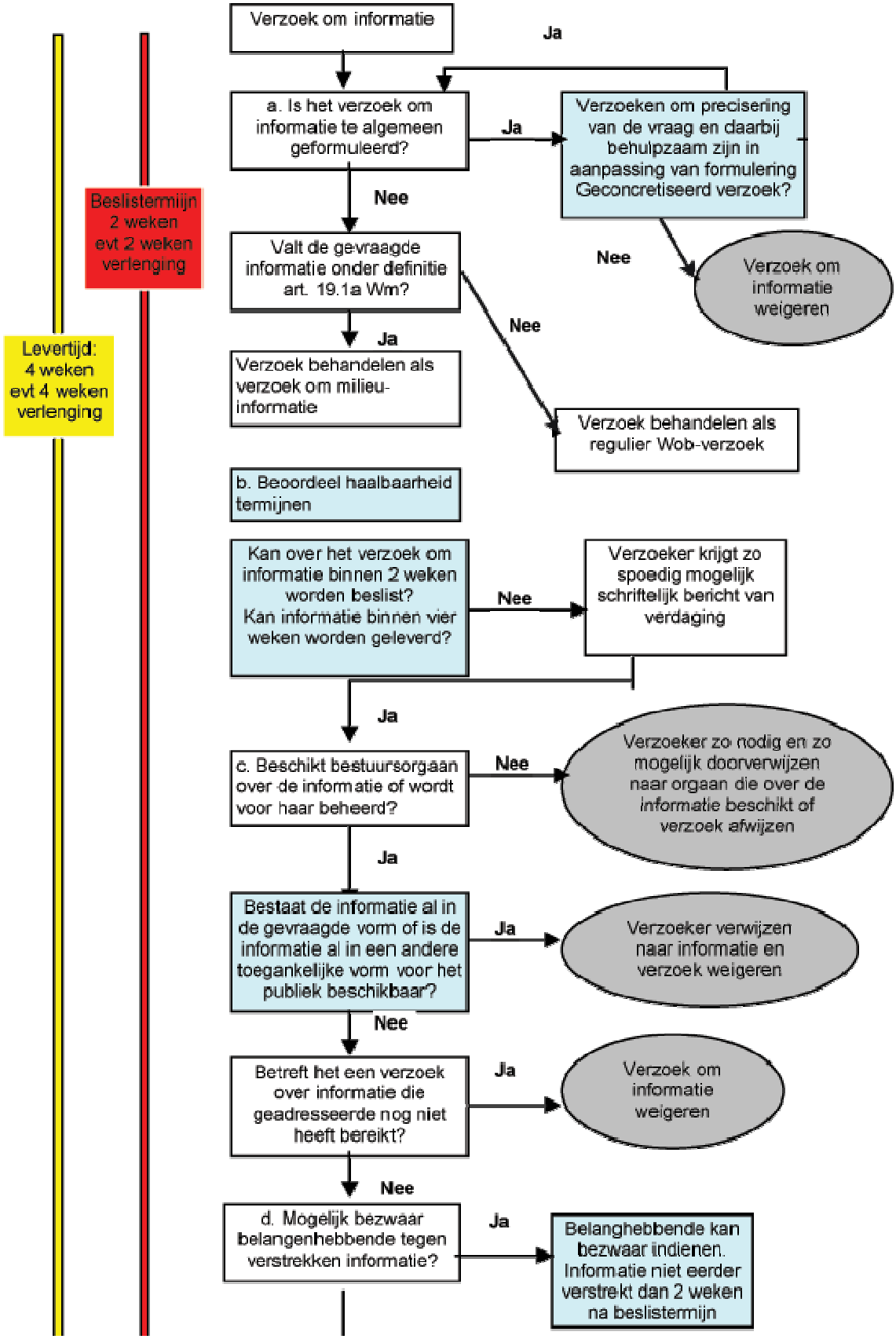

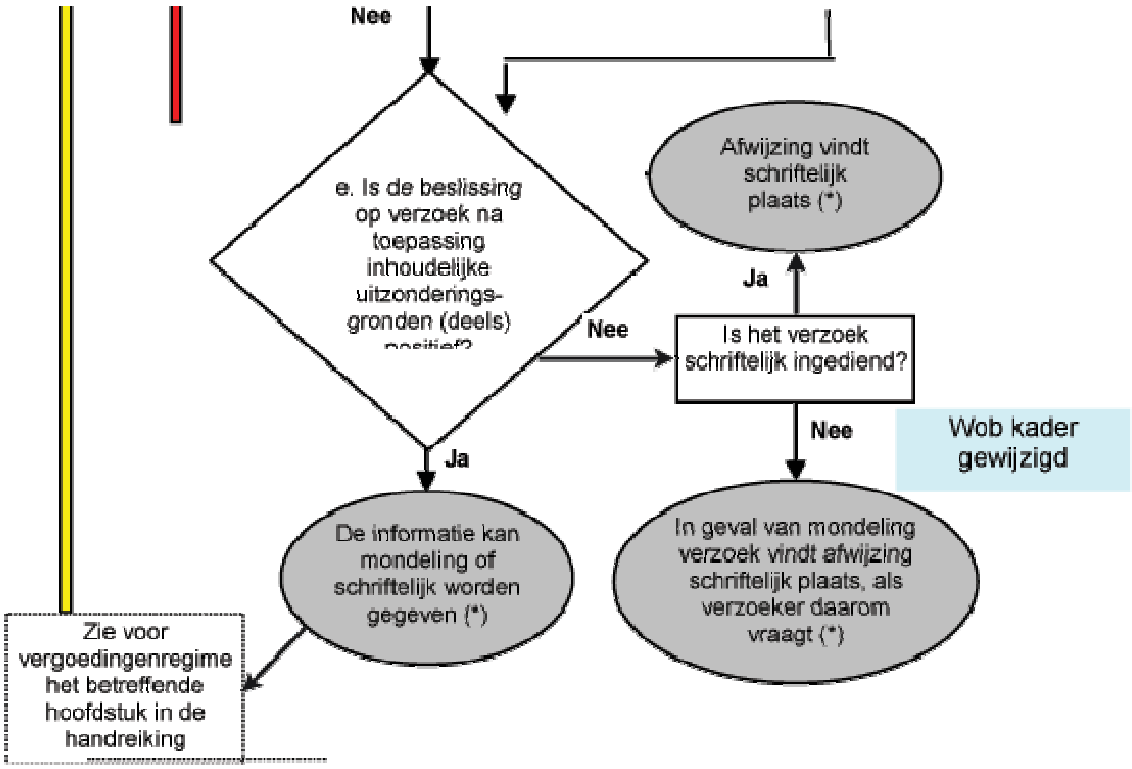

(*) Indien er een derdebelang is, zal een afschrift van de beslissing en/of de informatie tevens aan de derde worden verzonden.

Bron: www.infomil.nl

Bijlage 4: Overzicht weigeringsgronden WOB-verzoeken om milieu-informatie

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Bijlage 3 bij VNG-brief, kenmerk FEI/2004003163, Lbr. 04/139

Uitzonderingsgronden voor WOB-verzoeken om milieu-informatie in de nieuwe WOB

Absoluut (bestaand en ongewijzigd)

1. De eenheid van de Kroon (artikel 10, lid 1, onder a, WOB).
2. De veiligheid van de Staat (artikel 10, lid 1, onder b, WOB).
3. Persoonsgegevens als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt (artikel 10, lid 1, onder d, WOB).

Relatief (bestaand en ongewijzigd)

4. Betrekkingen met Nederland en andere staten en internationale organisaties (artikel 10, lid 2, onder a, WOB).
5. Economische of financiële belangen van de Staat en andere publiekrechtelijke lichamen voorzover het handelingen betreffen met een vertrouwelijk karakter (artikel 10, lid 2, onder b, en vijfde lid, WOB).
6. Opsporing en vervolging van strafbare feiten (artikel 10, lid 2, onder c, WOB).
7. Inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen (artikel 10, lid 2, onder d, WOB).
8. Belang dat geadresseerde heeft als eerste kennis te nemen van de informatie (artikel 10, lid 2, onder f, WOB).

Relatief (bestaand, maar gewijzigd)

9. Eerbiediging van gegevens die de persoonlijke levenssfeer betreffen (artikel 10, lid 2, onder e, WOB), tenzij de desbetreffende persoon heeft ingestemd met openbaarmaking (artikel 10, lid 3, WOB).

Relatief (bestaand, maar gewijzigd van absoluut naar relatief)

10. Persoonlijke beleidsopvattingen in documenten ten behoeve van intern beraad (artikel 11, lid 4, WOB).
11. Bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld (artikel 10, lid 4, WOB).

Relatief (nieuw)

12. De bescherming van het milieu (artikel 10, lid 7, onder a, WOB).
13. De beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage (artikel 10, lid 7, onder b, WOB).

De bijzondere positie van emissies (nieuw)

Emissies nemen bij verzoeken om milieu-informatie een bijzondere positie in.
In de eerste plaats zijn de volgende uitzonderingsgronden niet van toepassing als het verzoek om milieu-informatie betrekking heeft op emissies. Emissiegegevens zijn in deze gevallen altijd openbaar (artikel 10, lid 4, WOB).

- De uitzonderingsgrond van persoonsgegevens als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens (zie onder 3).
- De uitzonderingsgrond van eerbiediging van gegevens die de persoonlijke levenssfeer betreffen (zie onder 9).
- De uitzonderingsgrond van bedrijfs- en fabricagegegevens, die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld (zie onder 11).
- De uitzonderingsgrond van bescherming van het milieu (zie onder 12).

In de tweede plaats geldt voor verzoeken om milieu-informatie dat bij het toepassen van alle overige uitzonderingsgronden emissies in aanmerking moeten worden genomen (artikel 10, lid 8, WOB).

Bron: Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Bijlage 5: Score getoetste gemeenten Onderzoek Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu

De gemeenten staan in volgorde van score, hoogste score bovenaan.

Haarlem	18
Veere	17
Tiel	17
Leeuwarden	16
Bergschenhoek	16
Amersfoort	16
Losser	15
Liemeer	15
Helden	15
Amsterdam	15
Soest	14
Noordoostpolder	14
Hardinxveld-Giessendam	14
Emmen	14
Assen	14
Zutphen	13
Ooststellingwerf	13
Montferland	13
Lelystad	13
Grootegast	13
Ferwerderadiel	13
Boxtel	13
Baarle-Nassau	13
Schijndel	12
Roosendaal	12
Middelburg	12
Delfzijl	12
Steenwijkerland	11
Goirle	11
Doetinchem	11
Den Haag	11
Blaricum	11
Alkmaar	11
Utrechtse Heuvelrug	10
Slochteren	10
s-Hertogenbosch	10
Maastricht	10
Hilversum	10
Zandvoort	9
Westerveld	9
Waalwijk	9
Renswoude	9
Venray	8
Castricum	8
Maasbracht	7
Kampen	7

Bron: www.aarhusatrisk.nl

Bijlage 6: Inventarisatie aanwezige milieu-informatie binnen de gemeente Veere

Thema	Informatiesoort	Informatievorm	Vindplaats informatie
Algemeen	Landelijke wetgeving Milieu	Digitaal - wetsartikelen	www.wetten.nl
.	Landelijke Toekomstagenda Milieu	Digitaal - rapport	www.vrom.nl
.	Omgevingsplan provincie Zeeland	Digitaal - rapport	www.zeeland.nl
.	Milieubeleidsplan gemeente Veere 2007-2011	Digitaal - rapport	link website
.	Milieuprogramma	Digitaal - rapport	link websiteX
.	Milieujaarverslag gemeente Veere	Digitaal - rapport	link website
.	Nationale Atlas Volksgezondheid	Digitaal - database	www.rivm.nl/vtv/object_document/o4235n21143.html
Afval	Algemene Plaatselijke Verordening Veere	Digitaal - document	link website
.	Uitvoeringsbesluit APV (afvalinzameling)	Digitaal - document	link website
.	Afvalkalender	Digitaal - document	link website
.	Stookbeleid	Digitaal - document	link website
Bodem	Bodemkwaliteitskaart en bodembeheerplan Walcheren	Digitaal - rapport	www.bkkzeeland.nl
.	Bodembeleidsplan gemeente Veere	Digitaal - rapport	www.bkkzeeland.nl
.	Bodemkwaliteitskaarten gemeente Veere	Digitaal - rapport	www.bkkzeeland.nl
.	Bodemuitvoeringsplan Veere	Digitaal - rapport	www.bkkzeeland.nl
.	Brochure Bodembeleid Veere	Digitaal - document	www.bkkzeeland.nl
.	Grondstromenmatrix Veere & Walcheren	Digitaal - document	www.bkkzeeland.nl
.	Bodemonderzoeken		
Klimaat en energie	Plan van aanpak interne milieuzorg gemeente Veere	Digitaal - document	link websiteX
.	Beleids- en beheerplan Openbare Verlichting Gemeente Veere	Digitaal - document	link websiteX
Geluid	Algemene Plaatselijke Verordening Veere	Digitaal - document	link website
.	Geluid meetresultaten		
Lucht	Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit	Digitaal - kaartmateriaal	www.rivm.nl/milieukwaliteit/lucht/
Vergunningverlening en handhaving	Wet milieubeheer	Digitaal - wetsartikelen	www.wetten.nl
.	Diverse Besluiten Wet milieubeheer	Digitaal - wetsartikelen	www.wetten.nl
.	Milieuvergunningen	Papier - document	inzage op gemeentehuis (op afspraak)
.	Melding artikel 8.40 Wet milieubeheer	Papier - document	inzage op gemeentehuis (op afspraak)
.	Gedoogregeling mest	Digitaal - document	link website
.	Zeeuwse Sanctiestrategie milieu	Digitaal - rapport	link websiteX
.	Zeeuwse Gedoogstrategie milieu	Digitaal - rapport	link websiteX
.	Veerse Toezichtstrategie milieu	Digitaal - rapport	link websiteX
.	Handhavingsuitvoeringsprogramma milieu gemeente Veere	Digitaal - rapport	link websiteX
Water	Europese Kaderrichtlijn Water	Digitaal - document	www.vrom.nl
.	Nationaal bestuursakkoord water	Digitaal - document	www.rijkswaterstaat.nl
.	Waterhuishoudingsplan provincie Zeeland	Digitaal - rapport	www.zeeland.nl
.	Waterplan Veere	Digitaal - rapport	link website
.	Zeeuws Kustbeleidsplan	Digitaal - rapport	www.zeeland.nl
	Waterkwaliteit	Digitaal - rapport	http://www.wze.nl/informatie_producten/milieu-informatie/milieu_en
.	Zwemwaterkwaliteit	Digitaal - kaartmateriaal	http://www.zeeland.nl/toerisme_recreatie/zwemw

			ater/index
.	Grondwaterbeheersplan provincie Zeeland	Digitaal - rapport	www.zeeland.nl
.	Gemeentelijk rioleringsplan		
.	Baggerplan	Digitaal - rapport	link website
.	Landelijk Meetnet Grondwaterkwaliteit	Digitaal - kaartmateriaal	http://mapserver.mnp.nl/website/lmg/viewer.htm
Natuur en landschap	Natuurgebiedsplan Zeeland	Digitaal - rapport	www.zeeland.nl
.	Regiovisie Walcheren 2000+	Digitaal - rapport	www.zeeland.nl
.	Boomverordening gemeente Veere	Digitaal - rapport	link website
.	Groenbeleidsplan	Digitaal - rapport	link website
Externe veiligheid	Rampenplan gemeente Veere	Digitaal - rapport	link website
.	Zeeuwse risicokaart	Digitaal - kaartmateriaal	www.zeeland.nl
Ruimtelijke ordening	Bestemmingsplannen (deel)	Digitaal - rapport / kaartmateriaal	link website
.	Bestemmingsplannen (deel)	Papier - document	inzage op gemeentehuis

Bijlage 7: Statistieken website gemeente Veere

Hieronder vindt u een overzicht van het bezoek van deze site per maand.

maand	bezoekers	pagina's	bezoekers terugkerend	gemiddeld aantal pagina's per bezoeker
april 2006	5.563	39.342	1.157	7
mei 2006	8.284	57.329	2.944	7
juni 2006	8.010	51.720	3.174	6
juli 2006	9.929	71.175	3.310	7
augustus 2006	9.965	72.888	3.898	7
september 2006	8.055	67.079	3.724	8
oktober 2006	8.221	60.381	4.179	7
november 2006	8.141	60.656	4.290	7
december 2006	6.596	46.906	3.569	7
januari 2007	8.312	66.376	4.607	8
februari 2007	7.706	58.719	4.226	8
maart 2007	8.927	67.541	4.758	8
april 2007	9.881	98.688	4.959	10
mei 2007	10.858	133.134	5.409	12
juni 2007	10.306	132.178	5.005	13
juli 2007	11.276	123.936	4.985	11
augustus 2007	11.387	183.520	5.381	16
september 2007	9.308	182.025	5.338	20
oktober 2007	10.072	204.302	6.121	20
november 2007	8.441	68.837	5.465	8
december 2007	7.149	56.949	4.505	8
januari 2008	9.308	73.019	5.985	8
februari 2008	8.771	69.524	5.100	8

Totaal 2006	72.764	527.476	(april-dec)
Totaal 2007	113.623	1.376.205	
Totaal 2008	18.079	142.543	(jan-feb)

Hieronder vindt u een overzicht van het aantal bezoekers van de verschillende pagina's.

2006 (april-december) vanaf 1000x

Pagina	Aantal pagina's	Percentage
Home	118455	22.05 %
Evenementen	55820	10.39 %
Bekendmakingen	25102	4.67 %
Nieuws	20909	3.89 %
Toerisme	17948	3.34 %
Seizoenmarkten	14209	2.65 %
Bestemmingsplannen	12836	2.39 %
Monumenten	12224	2.28 %
Vergaderingen	12208	2.27 %
Trouwagenda	10866	2.02 %
College van B&W	10237	1.91 %

Pagina	Aantal pagina's	Percentage
Deutsch	10099	1.88 %
Trouwen in Veere	9229	1.72 %
Zoeken:	8815	1.64 %
Adressen en openingstijden	8709	1.62 %
Organisatie	8586	1.6 %
Gemeenteraad	6823	1.27 %
Feiten en cijfers	6632	1.23 %
Plannen en projecten	6542	1.22 %
Internetloket	6348	1.18 %
Kernen	5981	1.11 %
Artikel 19 procedures	5896	1.1 %
Overnachten	5688	1.06 %
Strand	5488	1.02 %
Verordeningen	5256	0.98 %
Stads- en Dorpraden	4683	0.87 %
Sportaanbieders	4678	0.87 %
Producten en Diensten	4470	0.83 %
Recent Geplaatst	4369	0.81 %
Jongeren	4355	0.81 %
Links	4323	0.8 %
Sitemap	4036	0.75 %
Sportwijzer	3991	0.74 %
Structuurvisies	3968	0.74 %
Nota's	3861	0.72 %
English	3766	0.7 %
Formulieren	3645	0.68 %
Raadscommissies	3318	0.62 %
Archief	3224	0.6 %
Gemeentegids	3016	0.56 %
Routebeschrijving	2675	0.5 %
Contact	2572	0.48 %
Verkiezingen	2549	0.47 %
Overige commissies	2284	0.43 %
Openingstijden	2196	0.41 %
Wegwerkzaamheden	2143	0.4 %
Werk in uitvoering	1969	0.37 %
Veiligheid	1941	0.36 %
Overige bestuursstukken	1781	0.33 %
Digitaal loket	1744	0.32 %
Webwinkel	1725	0.32 %
Brandweer	1346	0.25 %
Ouderenactiviteiten	1109	0.21 %

2007 vanaf 1000x

Pagina	Aantal pagina's	Percentage
Home	330806	23.84 %
Zoeken:	126992	9.15 %
Bekendmakingen	35177	2.54 %
Vrije Tijd | Evenementen	20852	1.5 %

Pagina	Aantal pagina's	Percentage
Evenementen	18182	1.31 %
Trouwagenda	16626	1.2 %
Nieuws	15063	1.09 %
Actueel | Vergaderingen	13560	0.98 %
Vergaderingen	12620	0.91 %
Deutsch	12103	0.87 %
Internetloket	11625	0.84 %
Loket | Producten en Diensten	11615	0.84 %
Actueel | Bekendmakingen	10224	0.74 %
Actueel | Evenementen	10017	0.72 %
Vrije Tijd | Toerisme	9843	0.71 %
Actueel | Nieuws	9065	0.65 %
Visie & Beleid | Bestemmingsplannen	8904	0.64 %
Algemene informatie | Trouwen in Veere	8701	0.63 %
Bestemmingsplannen	7763	0.56 %
Vrije Tijd | Seizoenmarkten	7657	0.55 %
Visie & Beleid | Plannen en projecten	7625	0.55 %
Contact	7126	0.51 %
Besluitenlijsten	6990	0.5 %
Bestuur & Organisatie | Organisatie | Vacatures	6554	0.47 %
Toerisme	6470	0.47 %
Loket | Internetloket	6297	0.45 %
Algemene informatie | Adressen en openingstijden	6275	0.45 %
Bestuur & Organisatie | College van B&W	6146	0.44 %
Trouwen in Veere	6100	0.44 %
Verkiezingen	6030	0.43 %
Actueel | Recent Geplaatst	5939	0.43 %
Sportaanbieders	5624	0.41 %
Openingstijden | Openingstijden	5602	0.4 %
Monumenten	5526	0.4 %
Vrije Tijd | Monumenten	5360	0.39 %
Bestuur & Organisatie | Gemeenteraad	5144	0.37 %
College van B&W	5142	0.37 %
Vrije Tijd | Strand	5004	0.36 %
Vrije Tijd | Overnachten	4961	0.36 %
Verordeningen	4947	0.36 %
Adressen en openingstijden	4938	0.36 %
Actueel | Archief	4846	0.35 %
English	4763	0.34 %
Organisatie	4712	0.34 %
Sitemap	4704	0.34 %
Producten en Diensten	4601	0.33 %
Seizoenmarkten	4543	0.33 %
Vrije Tijd | Sportwijzer	4512	0.33 %
Visie & Beleid | Artikel 19 procedures	4469	0.32 %
Algemene informatie | Feiten en cijfers	4301	0.31 %

Pagina	Aantal pagina's	Percentage
Algemene informatie | Jongeren	4262	0.31 %
Loket | Formulieren	4239	0.31 %
Routebeschrijving	4196	0.3 %
Links	4194	0.3 %
Algemene informatie | Gemeentegids	4096	0.3 %
Feiten en cijfers	4010	0.29 %
Bestuur & Organisatie | Organisatie	4000	0.29 %
Artikel 19 procedures	3944	0.28 %
Kernen	3937	0.28 %
Actueel | Werk in uitvoering	3871	0.28 %
Visie & Beleid | Verordeningen	3810	0.27 %
Gemeenteraad	3723	0.27 %
Visie & Beleid | Nota's	3706	0.27 %
Formulieren	3584	0.26 %
Plannen en projecten	3379	0.24 %
Algemene informatie | Stads- en Dorpraden	3372	0.24 %
Visie & Beleid | Structuurvisies	3331	0.24 %
Algemene informatie | Kernen	3262	0.24 %
Brandweer	3246	0.23 %
Bestuur & Organisatie | Raadscommissies	3234	0.23 %
Nota's	3168	0.23 %
Algemene informatie | Veerse Krant	3153	0.23 %
Visie & Beleid | Overige bestuursstukken	3123	0.23 %
Stads- en Dorpraden	3082	0.22 %
Recent Geplaatst	3077	0.22 %
Actueel | Bekendmakingen | Aanvraag bouwvergunning	2966	0.21 %
Vrije Tijd | Links	2924	0.21 %
Vrije Tijd | Musea	2884	0.21 %
FAQ	2795	0.2 %
Project bekendmakingen	2729	0.2 %
Bestuur & Organisatie | Overige commissies	2592	0.19 %
Structuurvisies	2523	0.18 %
Loket | Folders	2512	0.18 %
Werk in uitvoering	2404	0.17 %
Archief	2366	0.17 %
Actueel | Bekendmakingen | Verleende bouwvergunning	2336	0.17 %
Vrije Tijd | Ouderenactiviteiten	2287	0.16 %
Loket | DigiD	2161	0.16 %
Bestuur & Organisatie | Klanttevredenheidsonderzoek	2155	0.16 %
Raadscommissies	2149	0.15 %
Algemene informatie | Veiligheid	2123	0.15 %
Digitale Welstandsnota	2074	0.15 %
Bestuur & Organisatie | Presidium	2061	0.15 %
Bestuur & Organisatie | Burgerinitiatief	2015	0.15 %
Disclaimer	2011	0.14 %
Jongeren	1976	0.14 %

Pagina	Aantal pagina's	Percentage
Algemene informatie	Trouwen in Veere	Locaties	1927	0.14 %
Strand	1925	0.14 %
Overnachten	1920	0.14 %
Bestuur & Organisatie	Dualisme	1900	0.14 %
Bestuur & Organisatie	Gemeenteraad	Samenstelling	1888	0.14 %
Algemene informatie	Adressen en openingstijden	Gemeentehuis	1868	0.13 %
Openingstijden	1816	0.13 %
Deutsch	Die Gemeinde Veere	1778	0.13 %
Loket	Formulieren	Formulieren	1738	0.13 %
Gemeentegids	1719	0.12 %
Bestuur & Organisatie	College van B&W	Samenstelling	1692	0.12 %
Vrije Tijd	Monumenten	Veere	1672	0.12 %
Vrije Tijd	Seizoenmarkten	Domburg	1668	0.12 %
Sportwijzer	1522	0.11 %
Algemene informatie	Adressen en openingstijden	Milieustraat	1450	0.1 %
Vrije Tijd	Toerisme	Neeltje Jans	1356	0.1 %
Bestuur & Organisatie	College van B&W	Besluitenlijsten	1292	0.09 %
Overige commissies	1225	0.09 %
Algemene informatie	Trouwen in Veere	Verdere info	1212	0.09 %
Vrije Tijd	Toerisme	Stormvloedkering	1212	0.09 %
Geschiedenis stadhuis Veere	1186	0.09 %
Algemene informatie	Feiten en cijfers	Kerncijfers	1085	0.08 %
Internetloket	Uittreksel GBA	1042	0.08 %
Actueel	Bekendmakingen	Verleende sloopvergunning	1038	0.07 %
Algemene informatie	Trouwen in Veere	Trouwambtenaren	1011	0.07 %
Overige bestuursstukken	1011	0.07 %
Algemene informatie	Kernen	Vrouwenpolder	1002	0.07 %